

REDACTIA

Deak Ferencz-utca nrul 20.

ABONAMENTUL

Pe un an .. 20 cor.

Pe jumătate an .. 10 "

Pe 1 lună .. 2 "

Nr-ii de Duminecă pe an 4

coroane.

Centru România și America

10 coroane.

Pentru România și străinătate

numeri de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Deak Ferencz-utca nrul 20

INSERTIUNILE

de un «tir garmond»: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicație.Manuscrise nu se
înapoiază.

Telefon oras și comitat 502

Gușetări.

(P) În vremea din urmă factorii competenți se ocupă tot mai insistent cu chestiunea înființării unui gimnaziu, cu limba de propunere maghiară, în Caransebeș. Dacă judecăm chestiunea din punctul de vedere al limbii, cu dreptate ar fi, ca limba noului gimnaziu să fie cea românească, pentru că aceasta este interesul populației din acel ținut. Copilașul român învățând în școala românească face mai bune progrese și se înarmează mai bine pentru continuarea studiilor. Nu încapă îndoială, că trebuie ținut cont și de împrejurarea, ca elevul să cunoască bine limba maghiară, ca limbă oficială a statului, dar aceasta se poate ajunge și prin propunerea mai *intenzivă* a limbii ungurești. Dar incontestabil, că pe acel teritoriu, unde trăiesc în masse compacte români, validitatea talentului individual se poate ajunge mai bine prin limba românească. Acasă, în școală și pretutindeni deprinzându-se cu limba română, elevul fără îndoială pe aceasta o înțelege mai bine și în aceasta se poate perfecționa mai ales.

Dacă examinăm cauzele pur obiective, trebuie să ne pună în mirare zorul caransebeșenilor de a avea cu orice preț gimnaziu. Ungaria de fapt este țara, unde gimnaziile au mai multă trecere. Celce a absolvat gimnaziu, poate deveni orice. E într'adevăr ceva curios. Dar direcția aceasta este nesănătoasă. Sunt cu duiumul școale cari cresc numai proletariat intelectual și nu pături productive. Aceștia nu pot trăi după știința lor și ast-

fel sunt totdeauna avizați la guvern, care le dă posturi. Cu un cuvânt, ajung în situații dependente față de puterea executivă. Cine-i susține oare pe acești proletari intelectuali? Aceia cari săvârșesc muncă productivă. Agricultorul, industriașul, comerciantul, și mai curând ori mai târziu se răzbună când într'un stat, clasele inproductive se sporesc disproporțional față de cele productive. Eu, din parte-mi m-aș bucura mai mult dacă din fiul țaranului s'ar face nu avocat ori funcționar, ci un agronom priceput, comerciant ori industriaș. Formarea unei clase de mijloc o conzider din punctul de vedere al culturii și înaintării neamului nostru de importanță mult mai mare. Sunt destule, după părerea mea, pe teritoriul nostru românesc, instituții menite să crească aceea generație, care azi mâne va conduce. Câte-un internat pe lângă aceste instituții în care să li-se dea și copiilor săraci, dar talentați, puțință de-a se cultivă, o țin cu totul suficient pentru creșterea acestei surescențe. Într'un gimnaziu se pot înființa și clase paralele dacă este necesitate. Iar în internate se poate mai ales bine și corect cultivă limba maternă.

Eu aș ținea de mare și urgentă nevoie, *crearea unei clase productive române*. N'avem nici agricultori, cari să știe exploata bogăția pământului, nici industriași cu bunăstare, nici o clasă inteligentă de comercianți. Dacă te'ntorci prin vre-un ținut românesc vezi că meseriașul, boltașul și cârciumarul sunt toți străini. Noi n'avem decât țărani, învățatori, preoți și avocați. E un adevărat rău social acesta. Țaranul nostru își cultivă și azi pământul așa cum a

învățat dela moși-strămoși. Prea natural deci, că neștiindu-și cultivă moșioara mai intenziv, venitul ce ea aduce este minimal, din care abia poate trăi în sărăcie. Pânăce dacă s'ar pricepe la grădinărit, pomărit, cultura de galițe de soi, albinărit și la felurite branșe industriale, ar putea trăi mult mai ușor și am avea o clasă inteligentă și ne-ătarnată.

Că cei din Caransebeș maimuțăresc celelalte orașe ungurești, asta o află de ceva firesc. În toate părțile lateinerul duce cuvântul, el hotărăște și decide — iar oamenii cu ocupații practice sunt înlăturați. Să nu voim însă să creștem o surescență de »domni« cerșitori, cari la urma urmelor tot de pe spatele țaranului trăiesc. Să ne dăm seama de trebuințele reale ale vieții. Venitele poporului nostru sunt așa de puține, încât puțin poate să jertfească pentru scopuri publice. Să-l ajutăm cu stipendii pe învățacelul de agronomie, industrie, pentru că el este mai avizat la ajutor. Celelalte trebuințe ni-le putem încă satisface prin instituțiile ce avem.

Cei ce-au făcut pân'acum fundații, ori alte așezăminte s'au cușetat aproape exclusiv numai la creșterea elementului improductiv. Din acesta am avea *deocamdată* destul. Deja putem observa că concurența se devalvează pe căi imorale și se poate cu siguranță susține din punctul de vedere al politicii naționale, că în ce privește sentimentul național așa numita »inteligentă« stă mult înapoia păturei noastre de țărani. »Inteligentă« aceasta — excepții natural sunt — a liferat la toate alegerile voturi pe vremea când

FOIȚĂ ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

CORBEIU.

PARTEA I.

Narațiune de Ioan Slavici.

VIII. La seceriș.

(Urmare.)

»Lasă, că-i aci secerișul!« — striga Ana.

Spicul se pârghise 'n bătaia soarelui de vară, lanurile din luncă începuseră a bate 'n roșu, și numai pe la locurile mai revene și mai reci mai rămăsese pe ici pe colo câte un fir încă verde; pe când însă pe Murăș la vale se 'ncepuse secerișul, mai spre izvoarele riuilor, unde paiul e subțire și spicul scurt, abia se scuturase floarea și oamenii se porniseră cete-cete spre lărgimile mănoase, ca să-și facă secerând parte din roadele lor.

Corbeiu avea de secerat la nouă locuri deosebite cu totul vre-o două sute șase-zeci de jugăre. El căra de obicei snopii sub șurile lui mari, ear treeratul îl făcea în toată tigna iarna, când n'avea altă treabă. Nici așa nu putea însă să-și facă secerișul numai cu oamenii lui. Om, care le face toate pentru mulțumirea sa și pentru buna îndrumare a altora, el ținea să-și facă secerișul de odată și la timp potrivit, ca bobul nici să nu se sbârcească, nici să nu se scuture. Știind apoi, că sătenii fac nazuri, învoise din vreme vre-o șase-zeci de munteni.

»Auzi Dta!? — striga Cărcioc! Noi n'avem cu ce să ne hrănim copii, și el aduce oameni din altă parte«.

»Face 'navutul lui, —ii răspundeau alții, care aveau și ei nevoie de secerători, — ficare ce vrea«.

Vor fi avut aceștia dreptate, dar în lumea cea adevărată dreptatea o are cel ce e 'n stare să și-o facă, și prin sate sunt de obicei mai mulți cei ce caută decât cei ce dau de lucru; Cărcioc găsia dar destui ascultători.

O singură dată pe an, în timpul secerișului, poate și nevoiașul să-l strimtozeze pe bogat și să-l stoarcă; celor de un gând cu Cărcioc nu le era greu să-i facă pe ceilalți s'o înțeleagă aceasta. Era învederat, că secerătorii veniți dela munte luau partea ce li se cuvina nevoieșilor din sat și că partea aceasta era cu atât mai mare, cu cât mai puțini erau secerătorii.

»Da! — strigau deci din ce în ce mai mulți, — n'are s'aducă secerători din altă parte când sunt destui flămânzi și între noi«.

»Ba chiar și flămânzi, ale căror averi el le stăpânește, el ori ai lui!« — strigau alții.

»Ai lui!? — strigau iar alții. — Vai de sufletele lor. I-s'au dat robii, ca să muncească spre a-i putea plăti dobânzile«.

Nu mai steteau acum câte doi-trei de vorbă pe la răspântii ci se adunaseră mulți în băutura largă, și, când se văd mulți la un loc, oamenii se pătrund de dreptatea lor și se simt destul de tari, ca să și-o și facă.

Mai era apoi la mijloc și gândul de a-l face pe dl Corbeiu să simtă, că ori și cât de învățat și de bogat ar fi el, n'are să se iee în coarne cu lumea, în mijlocul căreia trăiește.

»Avem să-i luăm la goană pe secerătorii învoșiți de dânsul«, — strigau cei mai îndârjiți.

»Ba să vă păziți treaba, — ziceau alții mai

potoliți — că puteți s'ajungeți la 'ncăierare și jandarmii sunt pe aci prin apropiere. — De! — e dreptul lui să se 'nvoiască cu ori și cine și după placul lui, și bieții ăia de oameni n'o să facă nici ei drumul de geaba«.

Ghiurca stetea la o parte și zimbă pe sub mustață.

»Grozav sunteți, — zise + de cu minte! Jandarmii o să sară, ca să aperse pe Corbeiu și pe Muntenii lui!? — Par'că Corbeiu e vre-un baron ori vre-un nemeș și Muntenii sunt Săcui!? — De asta să nu vă doară capul: când e vorba de pielea lui Corbeiu, stăpânirea n'aude, nu vede«.

»Și chiar dacă n'ar fi așa!? — strigau muierile totdeauna mai iuți la fire și mai rele de gură. — Voi ce sunteți? — De ce v'a făcut Dumnezeu bărbați? Nu! batjocura asta n'aveți s'o suferiți chiar acasă la voi!«

Și multe sunt, ca să scape de gura muierilor, oamenii în stare să facă.

Dl Vasilie Corbeiu își făceau fără de grije pregătirile pentru seceriș când i-s'au adus vestea, că sătenii sunt turburați și porniți a nu-i lăsa pe secerătorii învoșiți de dânsul să se apuce de lucru.

»Toate sunt cu puțință — grăi dânsul — dar eu tot n'o să fac decât ceea-ce însumi voiesc«.

Il covârșise deodată odată îndărătnicia firii lui.

»Da, am viața liniștită«, — îi zisese el lui Huțanu, și spusese adevărul. De când însă Huțanu plecase, n'o mai avea viața liniștită.

I-se răscolise întreaga ființă, și nu mai era mulțumit de nimic, nu era în stare să-și dea seamă, ce vrea și ce nu vrea. La Căsoaie i-se uria; cele ce se petreceau la Plopiș nu-l mai interesau;

eram în pasivitate. Delegați, cari decretau în conferințele din Sibiu pasivitatea, reînțorși acasă se făceau cei mai aprigi cortesi ai partidelor ungurești. Iată de ce, introducând lumina în aceste pături de țărani, ele vor deveni antemergătoare în lupta națională. E vremea deci, să facem ceva și întru interesul și înaintarea acestui sărman popor, pentru că politică democratică, și cu sorți de izbândă numai așa vom face, dacă la bazele ei vor sta masele mari ale popoului român.

„Austria și Ungaria“. Sub acest titlu dl. Vintilă I. Brătianu scrie un remarcabil articol în »L'Indépendance Roumaine« dela 15/28 Dec.

Dsa începe arătând că în una și aceeași monarchie — Austro-Ungaria — se disting două curente: în Austria parlamentul, de acord cu puterea executivă, votează o lege electorală bazată pe principiul egalei îndreptățiri a tuturor naționalităților. Vechiul regim de centralizare preconizat de Iosif II face loc drepturilor naționalităților, cucerire a veacului XIX; în Ungaria tocmai invers, parlament și politicieni proclamă necesitatea prefacerii statului eterogen ungar într'un stat unitar național maghiar, ceea ce este nu numai contra tradiției istorice, dar însemnează o mare nedreptate, o spoliare a drepturilor naționalităților.

Lupta pentru ajungerea acestei politici de stat e deschisă. Ori asemenea politică se poate urmări în state cu aceeași populație. Ea n'are îndreptățire în stat poliglot ca Ungaria... Dacă Sadova a însemnat în Austria victoria principiului de naționalitate, și e cert că d'atunci încocozi în Austria principiul de naționalitate a ajuns tot mai mult la valoare, și în Ungaria ar fi trebuit să se petreacă același lucru. De fapt la 1868 s'a și făcut legea de naționalități. Dar care guvern maghiar nu și-a făcut merit s'o calce?

Autorul insistă pe larg asupra crizei prin care trec, din acest punct de vedere, naționalitățile, și e de părere că politica asta nu poate să fie spre folosul Ungariei. Bărbații de stat ungari ignorează istoria națiunilor, care dovedește că nepedepsit nimeni nu poate călca legile naturii...

umbla de ici până colo ca omul ce caută ceva și uită mereu, ce caută; ar fi, voit să poată adormi și să tot doarmă până ce nu vor fi trecut cele ce-i turburau liniștea.

Nu se întrebese niciodată: »De ce folos îmi este averea?« Din ziua, în care fusese cuprins de simțământul, că viața îi este percută, nu mai simțise și nici că avuse nevoie de avere. O agonisise căutându-și mângâiere în mulțumirea de a fi muncit cu rost și cu spor. A stat timp de peste douăzeci de ani ca rob și de sine însuși aici, ca să nu mai rămâie îndoielă, că-i este în adevăr percută viața, și niciodată nu s'a plâns, că dânsa nu mai voia să știe de dânsul și la nici una din scrisorile lui n'a răspuns. Acum se simțea adânc jignit, și n'avea zi de mai multe ori se așeză la masă, ca să-i scrie lui Huțan, că nu e nevoie să mai vie acel tinăr, nici mai ales Doamna Fireanu, care pe lângă toate celelalte mai era și femeie. Iar se scula însă...

»Am să plec! — strigă el în cele din urmă. Am să pornesc în lungă călătorie.«

Simțea acum trebuința de a se folosi de averea lui, ca să scape de supărările, pe care i-le făceau alții.

Tocmai acum trebuia să-i mai vie și pacostea cu secerătorii.

Politica de azi a conducătorilor Ungariei este contra legii firii!

O mare reformă în Franța. Din Paris vine știrea, că guvernul Clemanceau ține să realizeze una dintre cele mai importante reforme: desființarea tribunalelor militare. Proiectul de lege privitor la această reformă este deja gata și în curând va fi depus la Cameră.

Conform acestui proiect, transgresiunile militare de drept comun vor fi judecate de judecătorii civile. Pedepsa cu moarte în timpul de pace se desființează. Cât despre actele de indisciplină militară, pentru judecarea lor se institue la fiecare regiment câte o judecătorie militară. Se desființează apoi așa zisele »batalioane pedepsite« și se înființează cadre puse să se îndrepteze.

Proiectul a fost deja discutat și primit în consiliul de ministri.

»Pester Lloyd« despre România. Ziarul acesta aduce azi un articol destul de obiectiv și de bine informat asupra chestiilor astăzi actuale în România.

Amintește întâi închiderea expoziției care are o mare însemnătate pentru momentele istorice ce comemorează. Arată dezvoltarea industriei mari care azi are plasate 600 de milioane de lei. Criza anului 1899 a arătat că țara trebuie să păsească pe calea industrializării. În timpul din urmă s'au înființat 30 de fabrici. Industria petrolului are investite 200 de milioane de lei. Recolta anului 1906 a fost, cantitativ, cea mai bună din câte au fost până acum.

Chestia țărănească este obiectul griji grele a României. Analfabetismul țăranului este mare, deși s'au înființat multe școli primare. Pelagra și alte boli bântuiesc poporul. Se crede că pricina de căpetenie a mizeriei țăranului este lipsa de pământ. Pe lângă asta, însă și tocmelile agricole dau pe țăran pradă proprietarului și arendașului exploator.

Uzura în România este foarte mare în lipsa unei legi de uzură.

Finanțele țării sunt favorabile. Anul acesta budgetul are un excedent de 454 de milioane de lei. Anul acesta deci este un an destul de bun pentru țară.

Felicitările politice. Asupra felicitărilor de anul nou până acum s'a dat o serie întreagă

»Nu, — zise iar, — tot n'am să fac decât ceea ce voiesc eu!«

Știa prea bine, că, fiind la mijloc și Ghiurca, stăpânirea n'are să-i dea nici un ajutor, ba chiar și dacă ea ar fi voit s'audă și să vadă, n'ar fi voit el să știe de dânsa.

»Ba mă pomenesc, — își zise, — că mă scot pe mine vinovat, și c'o pat bieții ăia de munteni pe care i-am adus aici.«

Era Duminecă dimineața, iar săcerătorilor le trimisese vorba să vie Marți seara, pentru ca Miercuri să înceapă: avea două zile de pregătire.

El se plimbă cât-va timp în sus și în jos.

»E dat, vândut, robit, legat de mâni și de picioare«, — își zise n'cele din urmă gândindu-se la Ghiurca.

De nenumărate-ori în viața lui își zisese n'gândul lui, că ceea ce-l face pe om rău, sunt nevoile și strămtorările; niciodată n'a simțit-o însă aceasta atât de adânc ca acum când îl vedea în fața sa pe Ghiurca.

El sună să vie feciorul, apoi se duse la casa de fier și luă un teanc de hârtii de bancă.

»Să-i spui lui Șandor să pună caii, îi zise apoi feciorului. — Plecăm la Bălgrad.« (Va urma.)

de comunicate din partea guvernului și a coaliției. Întâi se spunea că partidele coalizate vor părăsi acest obicei al felicitărilor politice de anul nou, obicei care încă face parte din patrimoniul sistemului trecut liberal. Câteva zile mai în urmă, ziarele vesteau că felicitările se vor face și ministrul comerțului Kossuth Ferencz va face cu ocazia asta niște declarații politice importante asupra mult comentatului său apel către șefii cluburilor kossuthiste din provincie. Se uitase deci de obiceiul liberal care acum totuși este bun de-a cârpi greșelile făcute de dl Kossuth. Acuma este discuția aprinsă asupra persoanei chemate să prezinte lui Kossuth felicitările partidului.

Dela congresul bisericesc sârb. Despre ședința deia 27 Dec. a congresului din Carlovitz se scrie:

Ședința de azi a ținut încontinuu 5 ore. Au prezidat patriarhul Brancovici și apoi dr. M. Georgevici, mirean.

S'a primit cu mare însuflețire propunerea patriarhului de a se trimite o adresă de omagiu M. Sale.

Intrându-se în ordinea de zi, s'a început discuția asupra referadei comisiunii verificatoare.

Referentul M. Babici a referat asupra mandatului atacat dela Pacraț, unde ales a fost dr. B. Stoianovici. Partidul dreptei din congres a protestat ca să se refereze așa, numai despre un mandat, ci să se raporteze întâiu despre toate mandatele cari sunt de verificat. S'a și încins o discuție violentă, în care cele două partide s'au învinuit reciproc.

În cele din urmă s'a citit referada și s'a văzut că se propune verificarea a 8 mandate atacate; se propune însă a se face cercetare în chestia alegerii lui dr. M. Polyt, dr. Sava Patnic și preotul Radovici (Chichinda și Timișoara).

Deoarece ce nu se aduceau motive, cei din dreapta au propus să se facă alt raport, ascultându-se deputații interesați. Propunerea asta radicalii (cu 38 voturi) au respins-o (contra 31 voturi ale dreptei).

Procesul lui Juriga.

Poate nici odată nu s'a confirmat atât de curând o sentință adusă împotriva unui »agitator« naționalist ca cea adusă împotriva deputatului Juriga. Procesul dela Pressburg a fost luna trecută. Eri curtea de casație a confirmat sentința, respingând recursul de nulitate. Care-i cauza acestei grabe? O știm cu toții. Discuția asupra suspendării dreptului de inviolabilitate a lui Juriga a adus în cameră o mare neplăcere guvernului și mai ales lui Polónyi. Pentru a evita un vot de neîncredere pe tema asta, ea a trebuit să fie amânată. Dacă ea se învoia după vacanțele Crăciunului, rușinea votului acestuia ar ajungea pe guvern. Curtea de casație l'a scăpat pe Polónyi de palma asta: ea s'a grăbit să confirme sentința și discuția a devenit de prisos. Mulți zic că graba asta se explică prin intervenția lui Polónyi. Credem explicația asta de prisos. Atâta bunăcuviință slugarnică pentru stăpânul ei și știe și Curtea de casație ca să nu aibă nevoie de un ghiold de sus.

Osândirea păcătosului.

Intr'un articol de fond al numărului său dela 28 Dec. »Telegraful Român« se ocupă pe larg de traficarea lui Birăuțiu. Scrie, între altele:

Când a mers naționalistul înfocat dela »Poporul Român« la el și l-a rugat să-l scape de procesele politice, cari pe lângă închisoare îi mai aduceau și ruina materială, și-a pus în cum-

SEGEDINUL E ORAȘ VESTIT

Acolo se pot căpăta cele mai ieftine Orologe și bijuterii, mai ieftine de cât ori unde. Nu-i de lipsă să ne dăm bani în mâni străine. Cine vrea să se convingă despre toate acestea, să ceară un catalog mare ilustrat, ce se trimite gratuit, dela S e h e i n e r S a m u, juvaeriu în Szeged. Acolo se capătă un orologiu de argint dela 5 floreni începând, inel de aur, cu 14 carat dela 2 fl. 50 cr. în sus, cercei de aur dela 1 fl. 50 în sus, lanț (colier) aur 4 fl. 50 cr., un orologiu de nikel dela 2 fl. 50 cr. în sus, un vecker dela 1 fl. 50 în sus. Catalog gratuit și franco.

zultate salutare, adese suferă moravurile, caracterele se deformează, tradițiile se slăbesc. Mai ales la noi să pune prea mare gravitate pe științele literare și onorifice, neglijând științele practice, și economic productive.

Țărăimea are întâiu mai multă nevoie de o ameliorare economică, apoi de învățatură și literatură. Magna Charta din Anglia, hrisovul libertăților democratice de pe continent, a fost introdusă de bărbați, care nu știau scrie, dar care au fost gospodari buni și care aveau un caracter întreg și curat. Fără o stare materială bună, nu poți desvoltă nici o virtute, învățătura, cultura, morala, rămân echivoce și paradoxale.

Un sac gol nu poate stă în sus. Caracterul și civilizația formează în legătură cu proprietatea Noi apreciem foarte mult însemnătatea școlii, dar mai presus de ea stă chestiunea economică. Țărăimea așteaptă azi în primul rând reforme economice, numai după ele vin inovațiile culturale și sociale. E imposibil a exoperă deodată reforme economice și sociale. Ori-ce muncă trebuie divizată și subordonată după însemnătatea scopului. Conform principiilor politice, premerg reformele materiale tuturor reformelor pe alte terenuri.

În situația gospodară actuală trebuie să rămână orice încercare de progres școlar puțin eficace. Sărăcia e atât de groznică în unele sate, încât mulți țărani amorsească iarna ca șopârla. Mâncarea multor familii consistă în făină opărită amestecată cu pae tocate, geamurile unor case, ce au asemănarea colibelor, să lipesc cu hârtie, să nu străbată lumina zilei înăuntru și să trezească copiii, ca să nu ceară de mâncare. Unde e atâta mizerie e învățământul o ficțiune, chiar să declari libertatea instrucției. Sărăcia o transformă în o sclăvie a inteligenței. Când e corpul istovit de muncă ori rupt de foame, atunci a sfârșit orice posibilitate de instrucție.

O unealtă escelentă a progresului școlar e tovarășia. Asociațiunea economică la sate, nu înseamnă numai un favor economic, dar și un progres social și cultural. Fiecare tovarășie e totodată o școală gospodară, un centru de învățatură, un privilegiu de profitori diverse. Așa câștigă tot țăranul intrat în o tovarășie din punct de vedere a capitalului, a muncii, a vânzării produselor. Consecința acestor câștiguri e împreună cu un avantaj cultural, munca și cheltuielile pecuniare reduce, nu-l mai silesc a sminti pe copilul lui dela școală, învățământul va deveni mai regulat și roditor. Așa vedem, că progresul economic cât de mic, să resimte în o independență oarecare, socială culturală. Prin urmare, libertatea și vulgarizarea învățământului e în fond, ca celălalte libertăți, o chestiune economică. Școala e ca biserica, vatra, familia, întemeiată pe fundament material. Facitul cercetărilor noastre să resumă în următoarea zicere: *Forța economică, bine pricepută și cu reson aplicată, e măsura ori cărei escelențe, fie materială ori intelectuală.*

La boala «VÂNĂ de AUR», diabetă și intestine indispensabil pentru leuze și copii în fașe. Tot omul iubitor de curățenie indispensabil trebuie să întrebuițeze medicamentul «ZERO», căci prin el dobândești o dispoziție plăcută și folositoare.

— Impiedecă ori-ce infecție și zgăriere. —

Societatea „Petru Maior“.

— Raport special al «Tribunei». —

(Urmare).

2. **Partea generală.** Activitatea societății a fost la aceeași înălțime ca și în anii trecuți.

a) În 1904 5 societatea a avut zile de grijă și teamă. Rectorul universității a cerut statutele regulamentului, rapoartele anuale ale societății precum și unele protocoale pentru ca să facă raport la on. minister de culte, unde să vestise că la societatea Petru Maior să face politică. Totodată foile vesteau că s'a hotărât la locurile mai înalte disolvarea Societății. Dacă am scăpat teafări e a să datori faptului că am fost nevinovați și stăruinții energice a președintelui Ioan Christian.

Societatea a ținut anul acesta o ședință festivă în amintirea patronului nostru, la care a participat o însemnată parte a coloniei române și aproape întreaga tinerime din Budapesta. Invitată să participe la expoziția din Sibiu, societatea a expus bustul Ilustrății Sale Alexandru Mocsonyi, 5 fotografii, 2 ediții din vechea foaie în manuscris a societății: »Rosa cu ghimpi« statutele, regulamentele și anuarele societății și câte-va exemplare din Istoria Românilor de Petru Maior edată de societate. Asociațiunea a distins societatea noastră pentru participare cu diploma de onoare.

Istoria Românilor de Petru Maior s'a pus în vânzare cu prețul de 1 cor., vânzându-se peste 160 de exemplare.

În vara anului 1905 societatea s'a mutat din vechea locuință, care era prea puțin corăspunzătoare și nu prea prezentabilă — în localitatea actuală mai spațioasă, mai frumoasă dar și mai scumpă.

Activitatea internă a societății constă din 19 ședințe ale comitetului și din 22 ședințe plenare. Dintre acestea au fost 2 generale ordinare, 1 generală extraordinară, 11 administrative, iar 8 literare. Acte întrate au fost 125; eșite 90.

Numărul membrilor onorari a rămas tot de 40/28 vii și 12 morți. Membrii fondatori s'au înmulțit cu »Dunăreana« institut de credit în Cubinul-Tișan. Numărul lor este 43 (13 morți 16 vii și 14 institute de credit).

Numărul membrilor ordinari a fost 67 din cari 22 studenți în drept, 17 în medicină, 12 la litere și științe, 9 la tehnică, 5 la medicina veterinară și 1 la academia orientală. Membrii extraordinari au fost 4.

b) În 1905 6 societatea n'a avut nici o neplăcere din partea autorităților. În cursul anului în Martie s'a făcut înlocuirea comitetului demisionat. Activitatea publică a societății s'a restrâns la participarea cu orchestra și corul la concertul aranjat de tinerimea din Budapesta în favorul societății. Venitul concertului a fost de 1071 cor.

Ne exprimăm recunoștința noastră și de data aceasta arangiatorilor acelei petreceri, on. dșoare și dni, cari și-au dat prețiosul concurs precum și on. public, care ne-a onorat cu o participare atât de număroasă.

Tot corul societății a cântat Duminică și la sărbători la capela gr. or. română.

Biblioteca a crescut parte prin cumpărare, parte prin frumosul dar al Academiei Române, constător din 76 vol. ale publicațiilor sale.

Numărul membrilor onorari a rămas același, dar am pierdut dintre cei vii pe *Florian cavalier de Porcius*, membru al Academiei Române. Membru fondator s'a înscris dl *Alecsandru Mocsonyi de Foen* iun. În anul acesta am ajuns la reconducerea cel mai mare al membrilor ordinari: la 103, dintre cari 42 la drept, 24 la medicină, 21 la litere și științe, 8 la tehnică, 5 la medicina veterinară, 2 la Academia Orientală și 1 la farmacie.

Membri extraordinari au fost 5.

Activitatea internă constă din 24 ședințe ale comitetului și 25 plenare. Dintre acestea au fost 2 generale ordinare, 2 generale extraordinare, 8 ședințe administrative, 1 mixtă și 12 literare.

(Va urma).

Din străinătate.

Ce răsturnări se pregătesc în Serbia. Fără a da crezare lucrurilor extraordinare și ciudate din această corespondență a lui »Die Zeit«, nu putem totuși să nu aducem la cunoștința cetitorilor cuprinsul ei. După cele ce s'au mai întâmplat în Serbia, n'ar fi de mirare nimic.

Ziarul pretinde că Pașici ar fi vorbit astfel cu trimisul Angliei pentru a se înțelege cu guvernul sârbesc și a intra în relații:

»Serbia se află în ajunul unor întâmplări mari, cari nu se deosebesc mult de faptul sângeros din Iunie. Nu avem nici o legătură cu ucigașii regelui. Cu regele Petru și cu dinastia lui nu ne împăcăm, căci privim alegerea lui ca greșală grea în potiva intereselor color mai de căpetenie ale Serbiei.

»Cum o cădea mantaua (puterea conspiratorilor), cade și regele. Voim unire personală cu Bulgaria fără regele Petru, ori un prinț englez, care să ne mântuie de înăurirea Austro-Ungariei și a Rusiei. Planurile sunt cu atâta mai de actualitate, cu cât puterea radicalilor va fi mai mare.

»De Austro-Ungaria și Germania, dacă o vrea D-zeu, ne-am emancipat și economic și financiar. Baza politicii sârbești trebuie de-acuma căutată în apusul depărtat al Europei, iar puterea radicalilor, după toate socotelile, e asigurată de multă vreme.

De-atunci mantaua a început a cădea și Pașici a-și pregăti planurile.

»Die Zeit« zice că regele Petru pretinde să i-se dea valoarea averii confiscate dela tatăl său, prințul Alexandru, când l'a detronat Scupcina la 1868, ca dovedit c'a luat parte la uciderea lui Mihail Obrenovici în parcul Topșider, ba ar fi cerând și dobânzile de atunci încoace. Pașici îl tot amână de două ani. Se pare că vorba despre milioanele ce regele ar avea de luat din împrumutul cel nou, se rapoartă la această despăgubire.

Dar regele nu vrea s'o ia pe sub mână, ci fățiș dela Scupcina. Pașici i-a făgăduit deci că va aduce chestia în parlament, îndată după votul asupra desbaterilor budgetului.

Pașici știe însă bine că Scupcina nu va da nici odată incuviințarea pentru astfel de despăgubire, ci din potrivă, față de această cerere, va face ca și cea dela 1868, adică va detrona pe regele Petru și va declara dinastia lui neîndreptățită a domni vre-odată în Serbia.

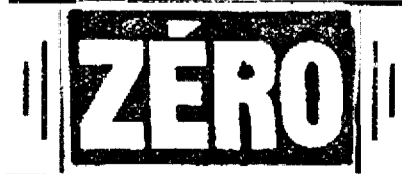
La întrebuițare e mai ieftin decât hârtia. Ori unde se poate căpăta.

„ZERO“ e fabricament de vată, brevetat.

BUDAPEST VII. — Strada ROZSA 45.

Telefon 87-52.

Telefon 87-52.

Reuniunea pedagogică independentă !

Ecou la articolul prof. dr. Șpan din Nr. 148 al «Tribunei», a. c.

Tata dascălilor noștri gr. or. vrednicul profesor dr. P. Șpan, în articolul său din nrul 184 al acestui valoros ziar național dă în vileag o idee de mare preț, în ce privește chemarea noastră învățătoarească. Ideea aceasta o leagă de proiectatul congres în cauza salarizării noastre, pornind din apelul colegului M. Găzdac, »jos cu barierele profesionale«, afirmând, că aderează la această idee.

Multora le va părea cam ciudat așa ceva, precum și mie mi s'a părut, cetind în pripă articolul dlui profesor. Și cu tot dreptul! Avem constituția noastră bisericească, în cadrul ei suntem datorii a ne elupa drepturile cuvenite. Și numai dacă în nici un chip nu reușim, vorba ni se pune palma pe gură, să cercăm apoi pe alte căi a ne valida dreptul nostru. Cum vedem acolo am ajuns. Dacă în timpul cel mai scurt, cei chemați nu vor arăta faptice rezultat în chestia salarizării noastre: atunci nu cum zice vorba că, sătulul la flământ nu crede, ci numai crede flământul la sătul. Scurta s'o tragă cei cari nu și-au făcut datoria la timp, doar și noi suntem sub cerul lui Dumnezeu. Pentru ce ne-au uitat până trebuie să zberăm ca să ne auză lumea???

Lăsăm aceste — în firma speranță, că cenușa aruncată pe jarul din vatră va domoli totul, de așa ca nu cumva să mai răsufle o schintee, că apoi să te ferească cel sfânt, de a doua înviere, — și să intrăm în meritul cauzei... Vorba e de înțelegerea unei reuniuni pedagogice independente, ce va cuprinde totalitatea învățătorimei noastre române din patrie. O idee mai sublimă, mai sfântă ca aceasta ba!

Atunci și numai atunci școala noastră va fi pusă în poziția de a-și arăta în adevăr puterea ei educativă asupra tinerilor mlădieți a poporului nostru. Atunci și numai atunci, poporul nostru va putea ajunge la treapta de cultură la care azi ar trebui să fie, după atâta ani de muncă în zadar!

Și de ce oare, legăm atâtea speranțe de o așa reuniune?

Intrunindu-se în așa o reuniune, toată învățătorimea noastră și toți bărbaii noștri vrednici de școală, se va putea discuta cu temei multe chestiuni de interes și se va putea deceta norme sănătoase și ducătoare la scop, în interesul înaintării noastre culturale de școală. Acolo liberi ne vom putea apăra drepturile noastre, în cadrele legilor ezistente și vom fi un corp dător de ton în afacerile noastre școlare.

Vom susține cu drag organul nostru propriu de publicitate, care nu va ascunde adevărul înaintea ori-cărei tufe; vom trăi prin el, ca cu toții fiind unul și la bine și la rău.

Azi nu poți veni în ajutorul unui frate coleg amenințat cu dreptul cu peire, că n'a jucat, cum i-a cântat știți Dvoastră cine; pentrucă îți pune și ție frâu la gură și trebuie să înghiți la noduri.

Azi în conferințele noastre discutăm destule chestii interesante, ba muncim din greu să dăm înainte și când colo, acolo a rămas poporul unde s'a petrecut. De atâta ani de când sunt conferințele s'a văzut vre'un spor după munca dascălească? S'a publicat vre'un op cu lucrările de valoare ale bieților dascăli, ca așa să se răspândească știința ori experiența câștigată pe terenul școlar? Chiar și la plângerile noastre contra salarizării nemulțămitoare, încă dela început cu câțiva ani înainte, ni s'a pus pumnul pe gură, prin un circular, că plângerea noastră amenință cu zguduire întreg organismul nostru bisericesc școlar, în loc să se fi pus pe lucru cei chemați și nu azi să-i afle nepregătiți justa mișcare a noastră în această chestiune. Ba s'auzi că și azi unii cer ridicarea salarelor numai învățătorilor dela oraș și că peste tot numai la minimum de 800 coroane, asta însemnează atâta, cât să astupi gura flământului pe un moment, ca să-l faci apoi să poată lupta și mai tare.

Cum așteaptă toți de toate părțile să le satisfacem ordinilor, trebuie să se intereseze și de soarta noastră.

Am lucra noi bucuroși la economie etc. dar poți?... că te boldesc de toate părțile din Sept. până în Iunie. Îți faci datoria și te țâni că ești

ceva și când colo mirate-i, că nu-ți cere penzia din oficiu pe cuvânt că nu arăți spor destul. Cum au ajuns să ne poruncească, trebuie făcuți să dea și ajutor la salar, că tot dela poporul nostru îl scot. Ne mulțămim și cu 800 coroane și să lucrăm ce mai putem, dar apoi s'avem numai un stăpân, nu ca acum, să fie mai rău cel ce nu-ți plătește, ca cel ce te plătește.

Puțină judecată și cred că nu ne învinuiește nimeni că n'avem drept când cerem minimul 1000 coroane salar fundamental!... Ne doare când unele din ziarele noastre și chiar vechea »Gazetă« publică articolele noastre cu rezervă și cu observări că nu ne aprobă cererile etc. Oare noi suntem aceia, cari îndemnăm poporul a abona și ceti gazete?... Dacă nu-i și suntem săraci, totuși îndemnăm pe badea George că-i cu stare să aboneze gazeta? Oare ridicându-se starea materială a învățătorilor, nu s'ar ridică prin aceia, în așa națiunea?

...Nu! Nu mai e de trăit!... Pentru ce nu se silește poporul a jertfi pentru școală și prin aceea ni s'ar ușură nouă calea de a ne putea împlini chemarea, arătând rezultate poporului după jertfa adusă; nu să nise spună, că lipsiți cum suntem, să muncim până vom face pe popor să ne recunoască însuși vrednici. Asta înseamnă, a munci, până ni-or sări ochii, cum zice românul.

Lăsăm totul, de o cam dată în voia celor chemați a dispune asupra sorței noastre amare! Să le ajute Tatăl ceresc, ca să ne poată mulțumi cât mai curând.

Acum să câștigăm un lucru, din pățania noastră. De eram noi constituiți în înțelesul ideii sublime a tatălui nostru de pedagogie, azi nu aveam să batem la ușile tuturor, până să ne putem înțelege ce să facem. N'avem s'auzim dela cine așteptăm ajutor, să-ți spună că nu se identifică cu cererile noastre etc. Ne croiam înșine soarta atât materială cât și spirituală. Nu am umbla rătăciți în lipsa de o foaie a noastră proprie și liberă.

Înainte deci, cu îtruparea ideii pentru întemeierea reuniunii pedagogice independente!! Pornita-i ca Tată al nostru, de noi toți mult stimat dle profesor dr. Șpan, pentru a ne sta în ajutor în greua chemare ce avem, mergi înainte și Te vom urmă până la unul... Pronunțați-vă fraților în chestie!!!

Ticușul-român, 1906.

George Maican,
învățător.

NOUȚĂȚI.

A R A D, 29 Decembrie 1906.

„Gazeta Transilvaniei“, cel mai vechiu organ român în țara noastră, intră în al 70-lea an de existență.

— **Acțiunile lui Burdea** — scad. Din Budapesta primim știrea, că în cluburile politice maghiare toți sunt azi în clar cu Burdea: nu e omul care li-s'a părut și au sperat să fie. Credeau ca printr'ansul să spargă șirele închegate ale românilor bănățeni cari au luptat cu atâta viçoare la alegeri, — când colo ce s'a dovedit? Că a fost tras pe sfoară de un simplu tipograf. Asta în cercuri unde dominează alurele aristocratice, în clubul constituționalilor, nu e bilet de recomandare.

Cazul de incompatibilitate, înștiințat de dl dr. Vlad în contra dlui Burdea, de asemeni este grav. Nu mai încapă îndoială că în calitate de președinte al comunității de avere dl Burdea este dependent de fișpan, deci de guvern. Ori renunță deci la mandat, ori abzice din prezența comunității. Cu amândouă slujbele nu poate rămâne. Mai ales că dacă guvernul ar căuta să-l protejeze, deputații naționaliști vor afla chip să-l hărțuiască și pe guvern și pe Burdea.

În asemeni împrejurări, se înțelege, nu mai poate fi vorba de înființarea unui ziar guvernamental românesc, dupăcum a fost planul. Dl Burdea, după cele pălțite, vede singur, că nu mai poate garantă guvernului nici cel mai mic succes. Curând deci d-sa va fi constrâns să se mărginească la vechiul d-sale cerc de activitate. Prea

s'a avântat la lucruri pentru cari nu are nici pregătiri nici autoritate.

† **Teodor Ceonța**, fost un pătrar de veac profesor la seminarul din Arad, dar care din cauza unei crude boale, de vre-o patru ani se pensionase, azi dimineață a încetat din viață, în vârstă de 59 ani. Înormântarea se va face mâne, la oarele 2.

Tritem familiai condolențe.

— **Pungășia dela Belvárosi Tak-pénztár**«. Ziarele din Budapesta aduc amănunte despre pungășia comisă la banca »Belvárosi«. Numele proprietarului pe socoteala căruia s'a făcut pungășia este Ellbogen Károly, proprietar în Fűss. Mergând să-și vadă situația la bancă, a fost mirat când i-s'a arătat că ar fi ridicat din depunerile sale suma de 300.000. S'a descoperit că cekurile erau false și chiar lipseau din archiva băncii. Vinovatul este funcționarul Vornicsek Ferencz, tânăr de 20 de ani. Atât el cât și tovarășul său Döhösi au fost arestați tocmai când s'au întâlnit în Szombathely, de unde așa se vede, aveau de gând să-l caute pe Kecskeméti în America. S'au găsit la el 162.000 coroane. Amândoi au fost aduși la Pesta.

— **Advocați pungăși**. »Temesvári Hirlap« face spirit pe tema cum un avocat ungar și-a bătut joc de un țaran român, pungășindu-l pe deasupra cu 10 cor. Ziarul unguresc scrie că un țaran român, neștiutor de carte, s'a dus la un avocat ungar din Timișoara și arătându-i niște prospecte de ale loteriei de clasă din Budapesta, pe care țaranul le-a primit la postă, i-a cerut sfat, că ce are să facă? Țaranul credea că scrierile vor fi ceva instanțe judecătorești, vre-o belea pe capul lui. Avocatul — zice ziarul — făcând o mutră serioasă i-a mângâiat pe bietul țaran, că deși actele sale sunt foarte grave, îl va mântui dânsul de belea. A încasat apoi dela țaran 10 cor., care i-a întins vesel banii, că a scăpat așa de ieftin. La vre-o săptămână, conștientosul avocat și-a avizat și în scris clientul că i-a câștigat afacerea.

Ziarul unguresc vrea să-l prezinte pe avocat ca ingenios și isteț, noi mai de grabă credem că fapta sa este o — pungășie ordinară.

— **Contra învățătorului de stat**. Din Deva se vestește, că învățătorul de stat din Peșteșul-Inferior și-a pus toate forțele pentru maghiarizarea micelor vârstare române din acea comună, și face tot posibilul ca să fie preamărit de către maghiari. La Crăciunul catolicilor a împodobit frumos un pom de Crăciun, l-a pus în școală, a invitat pe părinții elevilor s'asculte cum declană copiii lor în o limbă ungurească pocită.

S'au găsit câțiva flăcăi de român, cari revoltați în sufletul de românii înștiți, au început să protesteze contra pornirii învățătorului. S'a iscat de aici o încăierare între maghiari și români.

Cel mai bun și mai sigur mijloc de a împiedeca pe învățătorul de stat dela acestea porniri de maghiarizare, se poate găsi.

Părinții să nu-și dea copiii la școală de stat, și aceasta trebuie s'o facă, dacă au cea mai mică schintee de iubire față de limba românească.

— **Societatea Academică social-literară »România Jună«** are onoarea a vă invita cu stimată familie la **sărbarea anului-nou** împreună cu dans care va avea loc Duminecă în 13 Ianuarie st. n. 1907 în Kursalon, I. Stadfark. Începutul 8½ oare seara. Toilette de Soirée. Pentru comitet: *Nicu Lupu* președinte. *Vespasian Paulun* primsecretar.

— **Senzaționala declarație a amiralului Nebogatoff**. Sentința contra amiralului Nebogatoff, a produs în publicul capitalei rusești o senzație enormă. Sentința e considerată ca nedreaptă.

Nebogatoff a declarat în fața tribunalului militar că el, înainte de a pleca la Asia, a spus în cercurile competente că flota sa e în afară de orice putință pentru a lua parte la vre-o luptă. I-s'a răspuns să plece numai că nu va face nici o luptă, pentrucă plecarea lui e numai ca o simplă demonstrație.

Cu toate acestea lupta dela Tschusima s'a întâmplat și el a trebuit să ia parte la dânsa.

Cei comandanți cari au fost și ei condamnați la moarte sunt: căpitanii Kirlof, Gregoriev și Lidschi.

Al patrulea comandant, Jung, a murit înainte încă de pertractarea procesului.

— **Moartea unui brav învățător.** Din Pecica ni-se telefonează că aseară la 9 ore a încetat din viață bătrânul învățător Ioan Ardelean, în vârstă de 78 ani. Inmormântarea se va face Duminecă la orele 9 dimineața.

Fie-i memoria binecuvântată.

— **Arme introduse prin România.** Prințul Sukovki a fost arestat, din ordinul procurorului de stat. S'a descoperit că el a introdus prin contrabandă arme pe la granițele românești.

† **Milionarul Petru P. Petrachi**, în 25/XII noaptea a murit în Saraievo. Acest bărbat a fost român din Albania, doamna lui e româncă din Moscopole (în Macedonia), el a stat deja 4 decenii ca și capul oamenilor politici sârbești din Bosnia. A fost președintele comunității bisericești și școlare sârbești și peste 20 ani vice-primar în Saraievo. Pentru meritele sale a fost decorat de M. Sa cu ordinul Comandor Francisc Iosif, crucea de fer. cl. III. etc., ca bărbat și inimă bună a fost de toți stimat. Lasă nevasta, 4 fii și două fete. În 27 la 2 p. m. i-a fost inmormântarea.

Bosneacul.

— **Preot harnic.** De câțiva ani de când în parohia Criștior (Bihor) s'a ales preot în persoana dlui Vasile Moga, începe a progresa în lucruri bune și folositoare. Până acum credincioșii de acolo n'au avut sfânt lăcaș, unde să se închine Atotputernicului Dumnezeu. Prin stăruința noului preot, cucernicia credincioșilor de acolo și darurile făcute de alți creștini, nu peste mult și parohienii de acolo vor edifica pompos locaș dumnezeesc. Părintele face colectă și adună bani, ca biserica să fie ridicată cât mai îngrabă.

Cinste lui și dăruitorilor.

— **Dr. Iuliu Luchiciu** anunță, că și-a deschis cancelaria advocațională în *Ciacova*.

— **Marele foc dela poșta.** Un mare foc a izbucnit Mercuri noaptea de la orele 11 în aripa palatului poștei din București în care se află vama poștei.

Cum focul cuprinsese întreg localul de jos, pompierii sosiți în grabă dela toate posturile de pompieri au luat măsuri de apărare a arhivei poștei aflată la etaj.

Cu toate acestea, focul luase proporții îngrijitoare și o mare cantitate de colete și pachete sosite spre a fi distribuite în capitală au fost distruse.

O mare panică cuprinsese populația din centru la vestea marelui foc dela vama.

Toate măsurile luate au fost zadarnice și focul s'a întins cu repeziciune în întreaga aripă arzând aproape toată arhiva.

Au fost vre-o trei victime, un sergent, un brigadier și un soldat de pompieri, câte trei căzând dela înălțime mare când suiau la etaj și în stare gravă au fost duși la spital.

Cercetările pentru stabilirea responsabilităților pe urma marelui foc dela vama poștei sunt duse cu activitate și din cele aflate până acum reiese că un rău făcător trebuie să fie autorul.

Pagubele localului se urcă la vre-o 200.000 lei iar acelea suferite de destinarii mărfurilor din pachetele arse sunt evaluate la 300—400 mii de lei.

Cele mai multe pachete distruse conțineau mățăsuri ștofe și articole de droguerie care au și întins focul.

Curățirea sălei mari distruse s'a început și în câte-va zile se vor stabili valorile obiectelor arse și cele cu valoare declarată vor fi plătite integral iar cele cu valoare nedeclarată vor fi plătite 3 lei kgr.

Până ce se va repara localul ars al vamei, operațiile se vor face la Giagoga.

— **125,000!** Atâția abonați are ziarul socialist german »Vorwärts«. Foaia aceasta este răspândită mai ales între muncitori. Oameni săraci de prin fabrici și uzine industriale țin foaia și nu li-se pare mult prețul de 30 cor. a abonamentului. La noi? Găsești case de preoți, învățători, fruntași bogăți și chiar și advocați în casa căroră nu înră nici o foaie românească. În mijlocul unei astfel de indolențe, natural lupta națională nu se poate porni cu vigoarea necesară pentru a obține rezultate.

— **Ciuma.** Vaporul german »Berlin«, venind din Adelaida (Australia) avea pe el doi bolnavi de ciumă pe cari i-a coborât la Suez (Egipt).

— **Trece drept senzație** pepinieră millenară din Nagy-Ösz comitatul Torontal, ale cărei plantațiuni sunt cercetate an de an de proprietari și agricultori, ca să învețe modul lor de cultivare și să-l folosească la viile lor. Fiecare proprietar de vie care vrea o viță sănătoasă și bună și-o câștigă din acest loc. Prețuri curente cu ilustrații, în limba română, maghiară și germană se trimit gratuit fiecărui.

— **Mare expoziție de Crăciun** în piața Andrassy din Arad, n-rul 20, la juvaerghiul *Weinberger Ferencz*.

Cine vrea să surprindă la Crăciun pe iubiiți sei cu obiecte prețioase, acela să se adreseze către susnumitul, căci acolo se găsesc tot felul de juvaercale fine, bune, oroloage de aur și argint pentru bărbați și femei. Se poate face schimb de juvaercale învechite sau se cumpără pe lângă prețuri ridicate. Serviciu prompt și bun. Telefon 439. Cel mai vechiu și primul atelier de dregere de juvaercale.

— **Kerpel Izso** librar cu bun renume din Arad recomandă pentru sărbătorile de Crăciun împodobiri admirabile pentru pomul de Crăciun, lumini cu raze scilicioase ca stelele, cărți de rugăciune în românește, cele mai moderne ilustrate și hârtie de epistole.

Pregătește bilete de vizită frumoase și ieftine. Telefon Nr. 385.

— Au sosit bijuteriile de moda cea mai răspândită. Mare asortiment de tacămuri de argint. Oroloage de aur, argint și oțal, de buzunare. Un departament separat se găsește fabricațiunii de argint china de prima calitate.

Grallert S. & fia, Arad, Piața Andrassy nr. 22.

— **Anunț.** Prima moară de vapor din Giula, care împreună cu brutăria de pâine de casă, din Arad s'a câștigat încrederea și spriginul publicului din Arad, atât brutăria de pâine din Arad cât și cele din Ciaba, Giula și-a provăzut-o în mod corespunzător cerințelor moderne deci de acum înainte va putea să aducă în circulație pâine și mai bună și mai ieftină. Prețurile de program sunt următoarele: Una pâine albă 20 fil. Una pâine neagră 18 fil., pâine de săcără 16 fil.

Ca să putem vinde însă pâinea în prețuri ieftine cerem spriginul onoratului public, convins deja despre renumele brutăriei noastre, cu pâine gustoasă și sănătoasă. Cu deosebită stimă *Első Gyulai gözmalom házikenyér sütőde.*

Se vinde: I. Piața Tököly, în colțul străzii Foray. Nrul telefonului 243. II. Brutărie strada Ujterem 3. Telefon 277.

— **Femeile engleze**, nici odată nu folosesc a față decât »Lapte de castravete« ce se găsește în adevărata calitate engleză în farmacia Balass-K., în Budapest, VI., Andrassy-ut 47. E de efect sigur și e nesticăcios, ce deja după folosire de 2—3 ori înlătură ori-ce pete de pe față și aceleia îi dă tinereța și fineța.

Să grijim ca pe fiecare sticlă numele »Ballassa« să se găsească. Sticla cu 2 coroane, săpunul englez de castraveț 1 cor., pudră de castraveț. 1.20 Se află în toate farmaciile. Prin poșta se capătă din farmacia lui Ballassa Kornel, Budapest — Andrassy-ut 47.

Se capătă în Arad la farmacia Földes Kelemen și la drogueria lui Vojtek și Weisz.

— **Apa amară „Igmândi“**, alui Schmidthauer e foarte bine să se găsească în fie-care casă, ca la caz de nevoie folosind din ea câte jumătate de pocal, delatură definitiv ori-ce boală de stomac și astfel împiedecă răspândirea boalei în organizația corpului. Aceasta apă nu numai te mântuie de boală, dar dezvoltă poftă de mâncare.

— **Atragem atențiunea publicului asupra anunțului a lui Fábrián Lajos.**

Concert, petreceri.

— **Invitare.** Coriștii români gr. cat. din Roșia-montană invită cu toată stima la *concertul* împreună cu dans ce să va ținea la 8 Ianuar 1907 (a II-a zi de Crăciun) în localul ospătării dlui Alexandru Maroși din loc; sub conducere dlui Alex. J. Sigisorean. Venitul curat este destinat în favorul bisericeii gr. cat. locale. Inceputul precis: 7 oare seara. Prețul de intrare: (până în 3 persoane) 3 coroane, ear de persoană 2 cor.

Poșta Redacției.

Amos. Viena. Multe mulțumiri pentru interesul cald.

M. Milencovicu, Iadria. »Despoiatul« se va publica în Nrul de Crăciun, care va apare în 10.000 exemplare. Trimite și cele despre care amintești. Frație și dragoste.

N. Ivan, Sibiu. Respectăm dreptul sfânt al apărării și astfel, bine înțeles, în numărul viitor publicăm, Pentru cel de azi a sosit târziu.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Cota oficială pe ziua de 29 Decembrie.

INCHEEREA la 12 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907 (100—kg.)	7.43—7.44
Secară pe 1907	6.58—6.59
Orz pe 1907	7.48—7.49
Cucuruz pe 1907	5.13—5.14

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907	7.43—7.44
Secară pe Aprilie 1907	6.58—6.59
Orz pe 1907	7.46—7.47
Cucuruz pe 1907	5.13—5.14

Redactor responsabil Sever Bocu.
Editor-proprietar George Nichin.

A lua un leac

care are numai efect trecător, e tot așa de fără scop, ca a da cu biciul într'un cal ostenit. Cu totul alt-cum e însă dacă iai un leac, cum e *Emulsiunea Scott*, care constă din cel mai bun oleu de pește, combinat cu hipofosfiți de var și natron, și care reînviorează repede întregul corp și întărește în mod durabil, așa că în scurt timp perde ori-ce aplicare spre slăbire și procură sănătate robustă, energie nouă. Ca mijloc de întărire pentru copiii slăbuți sau reconvalescenți *Emulsiunea Scott*, e cu totul neîntrecută. Emulsiunea scott e incomparabil mai cu efect și mai vindecătoare decât oleul obicinuit de ficat de pește.

Semnul, că *Emulsiunea lui Scott* e veritabilă este breveta: »un om, care poartă în spate o știucă mare«.

Cu provocare la foaia aceasta și trimițându-se 75 fileri taxă de timbru trimite franco un model.

Dr. BUDAI EMIL, »Városi Gyógyszertár«
BUDAPEST, IV. Váci utca 34—50.

Prețul unui flacon original C. 2-50

Se află în fie-careapotecă.

A apărut și se află de vânzare la administrația »Tribunei«

Românii din Bosnia și Herțegovina în trecut și prezent.

Comunicări făcute »Academiei Române« în ședința din 19 Octombrie 1904. Adăugate și întregite de Isidor Ieșan.

Se poate capătă cu prețul de 1 Cor. 50 fil.
Plus 10 fileri porto.

A apărut și se află de vânzare la administrația »Tribunei«:

Chestiunea de naționalitate.

De Br. Eötvös József,
tradusă de Sever Bocu.

Prețul 2 coroane plus. 10 fileri porto.

Nimeni să nu joace la nici un fel de loterie până nu cere informațiuni dela **VALUTA BANK, Váci-kör-út 48.** Căutăm agenți în provincă pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Correspondență în limba română.

S'a fondat la anul 1874.

H A I N E

pentru bărbați,
juni și copii

din materie de cea mai bună calitate,
cele mai moderne, cel mai bun croi,
paltoane și pardesii de toamnă și de
iarnă în cele mai favorabile condiții
și mai ieftine prețuri la

Moskovitz Zsigmond

Liferantul inteligenței române

A * R * A * D,

Edificiul teatrului.

● Filiala în Piața libertății Nro. 1. ●

Toate vestmintele gata, la dorință se
intocmesc conform corpului, fără alta
renunerație.

În flecare săptămână
MARFĂ NOAUĂ!

Telefon Nro. 534.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ.

1905.
10 Decembre

111251601
1413326
69977145
24265466
11999776
15075400
2920477
5763918
599236
744021
81513765
—
10032765
27658521
363215417
12000000
20110084
3039628
243721350
1560783
1269807
81513765
—
—
363215417

ACTIV

78891601	Reserva metalică Aur . . .	83870037
32360000	" Trate Aur . . .	34830000
	Argint și diverse monete . . .	
	Portofoliu Român și Străin . . .	
	*) Impr. contra ef. publice . . .	9957700
	" " " " în cont curent . . .	21091584
	Fonduri publice . . .	
	Efectele fondului de rezervă . . .	
	" " amortisarea imob. și material . . .	
	Imobili . . .	
	Mobilier și Mașini de Imprimerie . . .	
	Cheltuieli de Administrațiune . . .	
	Deposite libere . . .	
	" " & provizoriu . . .	
	Conturi curente . . .	
	Conturi de valori . . .	

PASIV

	Capital . . .	
	Fond de rezervă . . .	
	Fondul amortisării imobilelor și material . . .	
	Bilete de Bancă în circulațiune . . .	
	Profituri și perderi . . .	
	Dobânzi și beneficii diverse . . .	
	Deposite de retras . . .	
	" " " & provizoriu . . .	
	Compturi curinți . . .	

Scomptul 5% *) Do banda 5 %

1906.
2 Decembre 9 Decembre

119642514	118700037
674414	691416
91719413	93591116
31237260	31049284
11999979	11999979
14720335	14720335
2899824	2899824
5823364	5823652
607231	607255
807533	807892
82746725	82849025
7312000	7312000
3488262	—
19758836	22588541
393437690	393640356
12000000	12000000
21628098	21628098
3275468	3275468
263124190	260315880
1646498	1646498
1704711	1784200
82746725	82849025
7312000	7312000
—	2829187
393437690	393640356

Daruri de Crăciun și Anul nou

frumoase și necesare în asortimentul cel mai mare.

Argintării de China, bronz, majolica etc.

Szabó Albert

furnisorul curții Alteței Sala archiducelui Iosif

Arad, piața Andrássy 16

Telefon 239

mare prăvălie de sticlă, porțelan și lămpi.

Tacături și obiecte de culină.

Mare magazin de rame.

Alianța

Măestrilor de Mobile din Arad

vis-à-vis cu ușa principală a teatrului.

Recomandă bogatul magazin de mobila cea mai modernă, lucrată exclusiv de
maiestrii aradani

mare asortiment de perdele,
diferite covoare și converturi

din scopul nostru a aduce în contact direct publicul cu maiestrii, punem la dispoziția
onoratului public.

**Mobila cea mai bună cu prețurile cele mai
favorabile.**

Cu planuri servim gratuit!

Cu planuri servim gratuit!

Protejarea onor. public o cere:

Az Aradi Butorkészítő Iparosok Szövetkezete
mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja.

Splendida iluminatie seara până la ora 11

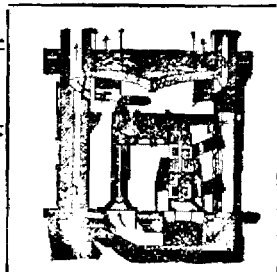

Fabrica de cuptoare din Meidinger a lui
KOCH JENŐ
Budapest, V., B athory-utca 9.

Primește aranjamente pentru încălzirea cu aer
a castelelor, caselor de familie, bisericilor,
teatre, hoteluri etc.

Telefon 8-69.

Telefon 8-69.

Catalog despre cup-
toare Meidinger la
dorință trimit gratuit.

Planuri pentru aranja-
mente de încălzire din
centru se fac gratuit.

PRĂVĂLIA DE FLORI

a lui **SCHVEFFER EDE**
ARAD, palatul Minorilor.

TELEFON 337.

TELEFON 337.

Esecuție:

buchete și cununi după gust

pe lângă prețuri avantajoase.

Comande din provincie execut punctual.

== **Serviciu prompt.** ==

Oficina de dregere și magazinul cel mai vechiu de bicicletă și mașini de cusut.

Hammer Vilmos mechanist

Piața Szabadság nr. 7. **ARAD** Piața Szabadság nr. 7.

Asortiment bogat de
mașini de cusut **SINGER** și **MINERVA**.

Unicul magazin de
renumitele mașini de cusut

● **PFAFF.** ●

Cel mai ieftin mijloc de cumpărare de articoli pentru bicicletă și mașini de cusut.

● **MARE OFICINĂ DE DREGERE.** ●

In magazin se află
mare asortiment de
▶ **gramofoane și plăci.** ◀

— Condiții de solvire foarte avanta-
gioase. —

Fondat la 1846.

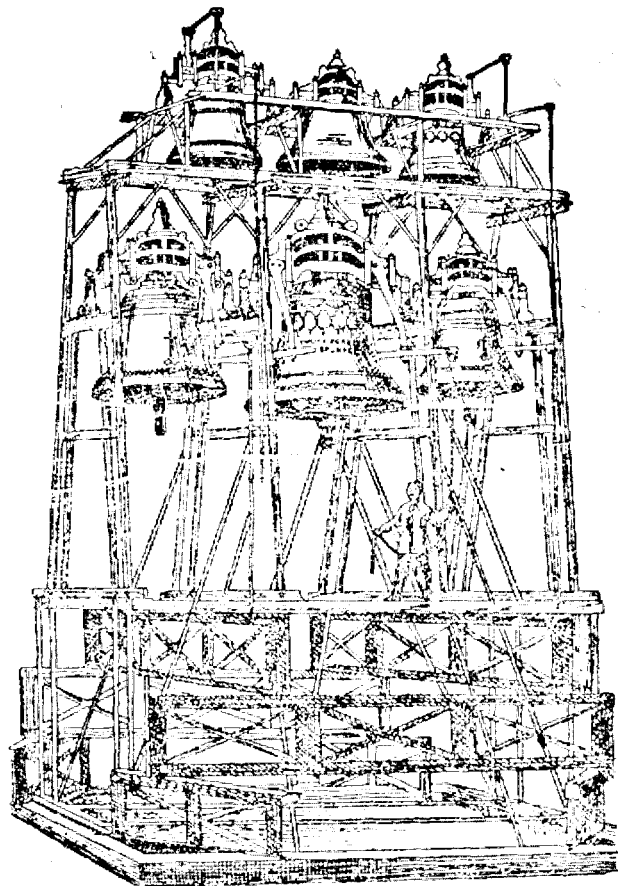
Telefon 25-37.

Pozdech József următor **Thury Ferencz**

Budapesta,

VI., Lehel-utca Nr. 8.

Mare fabrică
de instrumente
muzicale
de suflat,
turnătorie de clo-
pote și metale,
făurărie
și ajustărie
de clopote
cu brevet.

Catalog și preliminar de spese trimite franco.

Grigiți la firmă!

Câteva cuvinte înainte.

S'a deschis largul de Crăciun în bazarul de emulare din edificiul teatrului. Aduc la cunoștința onoraților cumpărători, că în acest an nu voi deschide sucursală, astfel voi vinde exclusiv numai în bazarul bine apreciat din edificiul teatrului. Tot odată aduc la cunoștința publicului. Că cumpărările, luând în considerare micul spațiu, să le facă mai îngrabă și prin această am hotărât, cu toate obiectele de jucărie și infrumusețare. Cari până acum le vindeam cu 8, 18, 30, 50 cruceri și 1 fl., să le vând până în 10 a lunii viștare cu 7, 15, 25, 45, și 90 de cruceri. În acel mai apropiat inserat al nostru voi putea servi cu catalog mai detaliat

REICHEL,
în edificiul teatrului.

Tot aici află aplicare două fete. Cele cari or mai fost în prăvălie de acest fel, vor fi preferite.

Grigiți la firmă!

Vânzare

de VIN în mare și mic, producțiune proprie,

din podgoria Șiriei.

Vin nou alb, litra	— cor.	52 fil.
Vin vechiu alb	— ”	64 ”
Rizling alb	— ”	80 ”
Schiller (roșu)	— ”	56 ”
Vin roșu vechiu	1 ”	— ”
Rachiu de drojdie, fabricat propriu, rafinat și rachiu de prune	1 ”	60 ”
Pelin sârbesc, veritabil	1 ”	20 ”

Se poate căpăta la

Quirini Sándor,

Arad, Aulich Lajos-utea 7 e.

A sosit obiecte de cadouri de Crăciun!

Brunner Béla

prăvălie de modă și specialități.

Arad, în piața Szabadság nr. 20.

(Strada Forray, palatul contelei Nádasdy).

Recomandă magazinul său bogat de marfă, unde se pot căpăta cele mai frumoase cadouri de Crăciun.

Pălăriile cele mai moderne, cămeși, gulere, mănuși, cravate, batiste, ciorapi etc.

Mare asortiment de coloniale Franceze și Engleze.

Mare fărș de Crăciun!

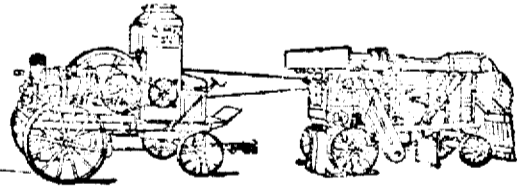
Prețuri ieftine! Serviciu prompt!

Comande din provincie se efectuează la moment.

Numai adevăratele

motoare și locomobile „PLEWA”

au cea mai ieftină și mai sigură putere de muncă pentru scopuri economice și de moară. Durata ei e calculată cât viața unui om. Consumpțiunea pe oră 2—3 fleri oleu necultivat, benzin sau gaz.

Catalog și preliminarie gratuit. — Condiții de solvire foarte avantajoase.

Adresa: **Dénes B. motorspecialista**
Budapest, V., Lipót-körut nr. 15.

Vă rog să fiți cu băgare de samă la adresă și să păstrați.

Dacă vrei să cumperi
ghete bune și țititoare

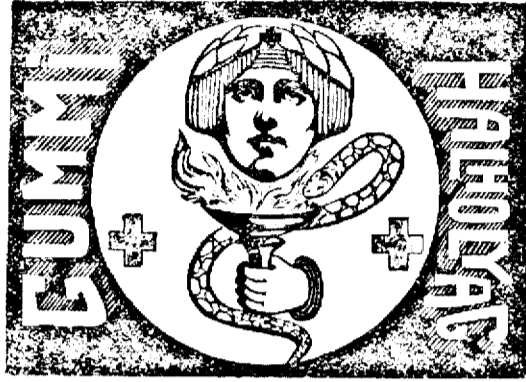
pe lângă prețuri ieftine
să te adresezi la pantofarul

Czernóczky Mihály

ARAD, str. Kossuth nr. 67

care are mare asortiment de ghetă pregătite de el însuși.

Comande după măsură se fac prompt și ieftin.

Fabricațiune de specialitate adevărată franceză și americană în ambalajiu original

Recomandată de medici! Siguritate necondiționată!

Prețul în valoare de coroane duzina cu 2, 4, 6, 8, 10, 12

Noutate de origine americană până acum neîntrecută!

„Silk Finish Nevertear“

Tinde siguranță completă în urma întinderii și în netezirea extraordinare. — Prețul 10—12 cor.

Douts-americans duzina cu 6 8, 10 cor. Preservative feminine „Pessarium oclusivum“, după profesorul Mensinga la ordin medical. Prețul dela 3—5 cor.

Adevărate spongii franceze de siguranță preservativă. Prețul: duzina 6—12 cor.

Nou! Auto vaginal spray: cel mai sigur și mai comod preservativ feminin ca specialitate. Multe mii de declarațiuni recunoscătoare! Prețul 15 cor.

Feritivă! Nu vă lăsați a fi influențați prin marfă mai ieftină, pentru că scopului corăspund în adevăr numai preservativele originale americane!!!

Brăul „Diana“ legătoare pentru period. Legătoare pentru pântec buric, sau contra durerilor de stomac. (Servitiu feminin.)

Giorapi de gumi, contra lărgiri vinelor, precum și la picioarele copiilor. Tot felul de recuzite igienice trebuincioase la îngrijirea și comoditatea bolnavilor. Pe lângă prețuri originale de fabrică.

Cel mai nou catalog se trimite gratis în plic închis și în mod secret.

Se capătă la fabrica de legătoare medicale din

Keleti J. Budapest, IV, Koronaherczeg-u. 17—18

Cei ce se provoacă la anunțul acesta capătă 20% rabat.

Cimbalmă

se poate căpăta în rate și pe lângă prețuri moderate, trimițând cataloage mari ilustrate. — Numai la mine se poate căpăta „ȘCOALA” de cimbalmă, după care poate învăța foarte ușor ori și cine și fără profesor. Partea I-a 4 cor., a II-a 3 cor. 60 fil., a III-a 3 cor. 60 fil. După trimiterea banilor espedez gratuit.

VARGA PÁL

fabricant de cimbalmă și de muzice

MAKÓ (casa proprie).

Cui frig

se încălzească cu

cărbune de cărămidă prusacă

care se capătă numai în ferăria

BERTA TESTVÉREK

ARAD

Piața Andrassy nr. 3.

— Telefon 386. —

Tot acolo unicul magazin de grav argintin „VENUS” pentru lustruirea sobelor.

— Mare magazin de patini. —

Vițe nobile

Ca în anii trecuți, așa și acum au fost

Prima pepinerie cu vițe nobile de pe Târnave

Proprietar FR. CASPARI, Mediaș 19 Ardeal

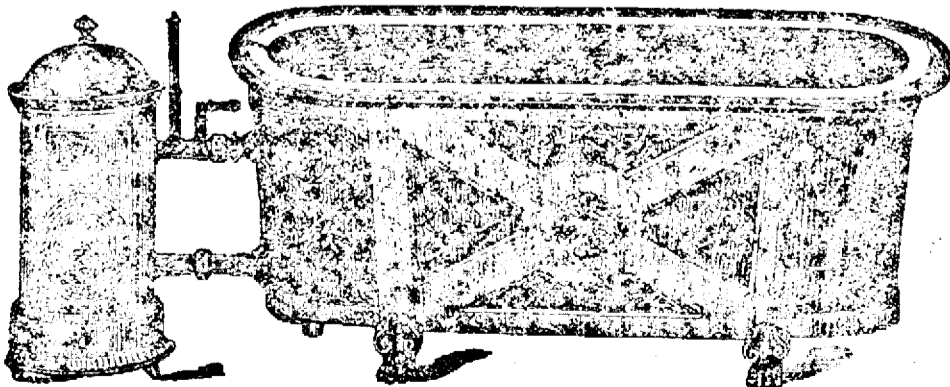
Singură în toată Ungaria, care au liferat mușterilor vițe nobile sănatoase, diferite sorturi nobile. Și în viitor numai exclusiv la această școală de viticultură se capătă cele mai bune vițe de diferite sorturi nobile pentru Vin, Vin-Dessert și Extra sorturi de vin de masă. Proprietarii de vii au avut rezultate minunate cu sădirea de astfel de vițe.

La cere se trimite catalog ilustrat, franco și gratis, cu multe scrisori de mulțumire și recunoștință.

Vană de scaldat cu încălzitoare

cu cuptor ce încălzește jur împrejur dela 50 cor. în sus

Asortiment mare în tot felul pe vane, precum: vane atârinate, vane de șezut, vane pentru copii, etc. Primesc instalare de apeducte, de closete engleze și de pompe.

LEFKOVITS ADOLF Budapest, VII., Wesselényi-u. 51 Tr

— Preț-curent gratuit și franco. —

P. T. D-le!

Am onorului a aduce la cunoștința P. T. Public, că în loc, Ujtelep Part-utca nr. 4 — sub firma recunoscută de autorități —

TIVADAR SANDOR

la 1 Septembrie am deschis o întreprindere de lumină electrică, de telefon și sonerii.

Primesc și pregătesc aranjamente de lumină electrică, de transmisiuni, telefoane, de parafulgere și struerii de casă. Strămut candelabre de gaz și petrol în de cu lumină electrică. În deposit am reflectoare, aranjamente de lumină electrică și de sonerii de casă.

Mai am în deposit unelte de lipsă pentru lumină electrică, pentru telefoane și sonerii, precum tot felul de suluri de cărbuni pentru reflectoare, lămpi și materii de instalare.

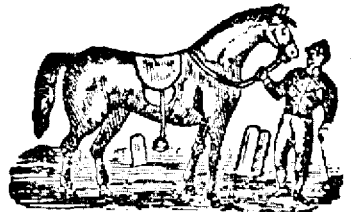
Planurile și proiectele de sepe le fac gratuit. Că merit încredere dovedește, că la societatea pe acții „Aradi Villamosági R.-T.” am fost aplicat 8 ani ca instalator.

Rugând sprijinul P. T. public, sunt **Tivadar Sándor,** Instalator electric.

Din 1 Octobrie cancelaria, depositul și atelierul meu vor fi în str. Weitzer János (palatul Minorităților) nr. 10 și până atunci mă rog a săvârși comunicatele de telefon și comanda prin dl. RADO GYULA, nr. telefonului 238.

BENEDEK IMRE curelar și selar

SZEGED (casa Zsóter)

Hamuri, șele,

inștramente trebuincioase
pentru călărit, drum și
vânat, frâne și biciuri,
procovițe pentru cai
fine și ieftine, giamantane
de călătorie, geante de

piele, portomoneie, în mare asortiment.

Prețuri ieftine! Dresări se efectuează în mod grabnic și prompt
La dorință cataloage ilustrate gratuite fără port

COLUMBIA

escelent mijloc contra pișcăturilor de
insecte și țintari.

Prețul împreună cu fliditățile aparținătoare 1 cor. 20 fl.

Pastilla-Tannin

e unicul medicament cu efect în po-
triva diareii copiilor.

Bucata cu 10 fleri.

Se capătă numai la unicul apothecar:

Rozsnyay Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Oltoii de vie de vândut.

Am onorul a aduce la cunoștința D-lor proprietari de
vie, că până ce mai am deposit din oltoii de vie din
acest an, voi vinde oltoii frumoși cu rădăcină bo-
gată de vie de vin și struguri confect.

Pentru substituirea butucilor uscați în urma secetei
mare recomand mai ales oltoii de vie cu rădăcină bo-
gată, precom și mlădițele rădăcinoasă de „Riparia-
Portalis” și „Rupestris-Monticola”.

La cerere servesc Onor. cumpărători bucuroși cu me-
todul cu succes a oltoilor de substituit.

În privința soiurilor și a prețurilor servește cu deslu-
șire mai detaliată

Winkler József, producător de oltoii de vie

Telefon 410. Arad, str. Batthyányi nr. 13. Telefon 410.

RESTAURANTUL LÁNG TESTVÉREK

Avem onoare a atrage atențiunea p. t. pu-
blicului asupra fostului restaurant

KASS

acum preluat de noi și remaniat după cele
mai moderne cerințe.

Cele mai fine și mai bune băuturi, precum
vinuri, licheruri, șampanii, se pot căpăta aici.

Mâncările restaurantului nostru sunt neîntrecute.

000 Seară de seară muzica cea mai bună dilectează pe oaspeții mei. 000

Serviciu prompt, curat și conștientos. 000 Abonamente se fac cu prețuri moderate.

Cu deosebită stimă

Láng Testvérek
restaurantieri.

Fondat la 1898.

Fondat la 1898.

SPĂLĂTORIA DE ALBITURI

a lui

GROSZ FERENCZ

ARAD, Heim Domokos-utca 1.

Primește spre curățit cămăși, gulere manghete, haine de gală,
vesminte de dame, perdele, și haine de bal, fără var de clor și
cu prețurile cele mai ieftine.

Albite în chip admirabil și suprinzător.

Primește comande din provincie spre curățire haine și albituri.

În loc la dorință hainele se aduc de acasă și se și duc acasă
fără atare preț separat.

Pedagogi și teologi au favor de preț.

Primul institut sudungar de auritură artistică
a lui ►►►►► **E. I. SPANG**, auritor bisericesc,
(casa proprie) Str. Gărei No. 10. TIMIȘOARA (fabric)

Premiat cu diploma de onoare și cu
medalia de aur București, și cu altele
medalii de argint, la diferite expoziții.

Se recomandă pentru gătirea de tot felul de lucruri în arta sa
și anume:

altare noi și vechi (temple), tronuri, străni,
amvoane, sfeșnice, rapizi, prapori, cruci de turnuri,
plafonturi, decorații de părete, etc. ◀◀◀◀◀

UNSOARE DE PORC.

Unsoare de porc proaspătă de I-a calitate, acasă pregătit	C. fil. 1'48
Slănină proaspătă, bună pentru unsoare, nesărată, cu soric fără cap și pânțece	1'36
" nesărată, pentru unsoare, fără soric	1'40
" sărată, albă, grasă, fără cap și pânțece	1'36
" de jumătate groasă, fără cap și pânțece.	1'36
Slănină afumată groasă, fără cap și pânțece	1'48
" pentru pâine în fâlii de 50 cm. lung și 15 cm lat	1'48
Slănină, papricaș de dobricin, în fâlii subțire	1'60
Cârnaț afumat din carna de porc, se poate mânca așa, în bucăți lungi	2'—
" " " " " " pentru fiert	1'84
" " " " " " cu păreche	1'92
Șuncă afumată, fâlii și coastă fără slănină, uscată	1'60
Salamă de I-a calitate, product unguresc.	
Crinolin	1'80
Caș de șuncă, cârnaț vânătoreșc etc.	1'80
Cârnaței cu hirean, părechi mici 10 fil., la 50 părechia	—08
" " " " " mari 20 " " 50	—16
Salfalade "bucată" " " 8 " " 50	—08

Liferează: **Balczár Lajos** prăvălie de export Nyiregyháza. —Telegram-adr.: —
Correspondență cât se poate în limba maghiară, seau nemțescă.

Tot felul de
drețere de oroloage
 ce nu mai se poate închipui
numai 1 coroană,
 sticlă pentru orologiu de buzunar, arătător-10 cr.

Rog să cercetați atelierul meu după acest chip postal.

Rog să cercetați atelierul meu după acest chip postal.

La orologierul SCHWIMER ALBERT, ARAD

SZABADSAG-TÉR Nrul 5—6.

Lângă cafeneaua Pölzl. Lângăcafeneaua Pölzl.

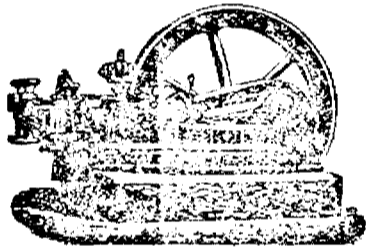
Assael Jakab Fiai

atelier de mașini, pregătitor de motoare cu gaz și benzin

ARAD, Piața Andrásy Nr. 17.

Pregătim tot felul de mașini după model sau desen, tot așa efectuim și dregerea conștiențioasă

de locomobile, mașini stabil și de trierat, motoare

Pregătim răsquite de cucuruz noapă și după modelele noastre proprii.

Atelier de dregere pentru tot felul de mașini pentru economie. — Cele trebuincioase pentru mori, precum și transmisii și roțile pregătim ieftin și prompt.

Tot astfel primim transformarea a tot felul de motoare de gaz, petrolu și benzin.

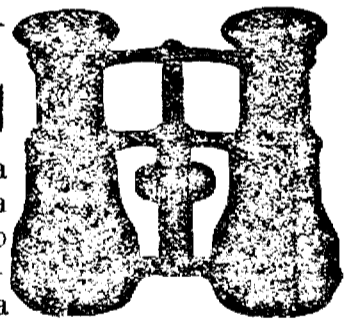
Unelte de fotografiat, gramofone etc. etc. se vind cu prețurile originale de fabrică.

Vederea cea mai puternică

se poate avea numai cu ajutorul

sticlei de cristal

cislată foarte fin și probată ca perfectă, care se poate cumpăra în caare deosebite și după o cercetare conștiențioasă cu prețurile cele mai ieftine la firma

Hahn és Löbl

Telefon 149. în LUGOJ Telefon 149. Comandele cu posta se efectueșc precis și prompt.

Cataloge de gramofon gratis și franco.

Câți suferitori sunt

cari mereu caută leac de vindecare contra boalei lor și abea poate să găsească adevăratul leac. Miile de epistoale de recunoștință adevereșc, că contra durerii de

muschi, rupere

și la alte dureri provenite din răceală unicul medicament mântuitor și de dureri atinăteri este

Spirtul vin galic de sanatorium a lui Fábian

Se poate comanda la **Fábian Lajos, Gyula** (cottul Békés) in comanda de 30 fil., 1 cor. și de 2 cor. Comande prin postă peste 5 coroane, se trimite franco cu rambursă.

Sirupul de miere de teiu alui HALAPI

duce mari servicii celor tuberculoși, și ori și căruia care tușește, care e răgușit, răcit, fără apetit și care slăbește.

De multe ori o tușă neluată în samă și ne vătămătoare e semnul tuberculosei. Nimeni să nu aștepte înrădăcinarea răului, ci să-l stărpenească. deja când incolțește, iar unde să observă, să fie nimicit prin

sirupul de miere de teiu alui Haláp

care are influința sigură la dureri de piept, tnsă, răceală etc. Sticlă de probă 3 cor., sticlă mare 5 cor. — După trimiteră banilor înainte se capătă numai

în farmacia „Apostol“, Budapesta
József-körut 64/29.

Sa fondat in anul 1868.

BÁLINT JÁNOS următorul lui SILBERMANN J.

măiestru de cojoace și căciuli, precum și institut de plissé în

Temesvár-Gyárvaros

Andrássy-ut nr. 7, peste drum de frații Deutsch.

Recomendă magazinul său abundant ajustat cu tot felul de fabricate proprii de

piei perziane, piei veritabile de Ardeal negre și feștite, piei de lipsca, căciuli pregătite din pâr nură Kriemer.

Mare magazin in tot felul de modă nouă de pălării pentru bărbați și copii, mai departe am piei veritabile din țară și străinătate, precum perziane KRIEMER, fărbita de Lipsca, precum și de miel alb.

In Institutul meu de plissé se primesc tot felul de haine pentru plissé, din loc și provincă.

— Preturi moderate, serviciu prompt! —

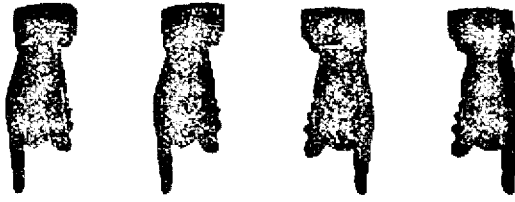
desfacere in mic și mare. — Comandele din provincă se execută prompt și repede.

Vindecarea deplină a boalelor secrete!

Să nu pregete nime într'o chestiune atât de gîngașă să se presente odată în persoană pentru oă cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din străinătate pot afla punctul local, cauza, răspîndirea și starea boalei, ori căt aduce d- ar fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza acestei examinări pot cu siguranță afla și calea pe care ajungă la vindecarea răului, ceea ce fiecare o poate face acasă fără de a-și împiedeca ocupațiunile. Dacă cineva nu poate veni în persoană, atunci să-și descrie boala cu deamăruntul și după ce va fi examinată va primi deslușirile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă ținerea în cel mai mare secret. In scrisoare pune marca de răspuns După încheierea curei, au la sco scrisorile se ard tare expresă se retrimit.

Un astfel de leonitor și curător e institutul special al drului alóez, medic de spital (budapesta VII Kerepesi-ut 10) unde cu bunăvoința și conștiințiositate capătă ori-cine (bărbat sau femeie) deslușiri asupra vieții sexuale unde i se curată sângele bolnav, nervii ise întăresc, trupul întreg se eliberează de boală și suferință de chinuri. Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. Palóez vindecă de ani de zile cu siguranță, rebede și din fundament cu metodel seu propria de vindecare și casurile cele mai neglijate boalele de besică, de țeva, de testicule, de șira spinării, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului lui, poala albă, boale de sânge, de piele și toate boalele ce se țin de organele secesuale femeșt. Pentru femei e sale de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le da lăsunț dr. Palóez (dela 1 ore in. a până in ameză).

Adresa: Dr. Palóez medic de spital, specialist Budapesta VII, Kerepesi-ut 10. 272

GROSZ NAGY FERENCZ

farmacie și laborator de articole cosmetice

DEBRECZEN, colțul străzii Șaş

recomandă cele mai renumite medicamente ale sale.

132 de ani cu bun renume!

Hajdusági Bajuszpedrő.

Védjegy.

Pomadă de mustață DE HAJDUSÁGI

Mustața e frumoasă dacă întrebuințezi **pomada Hajdusági.**

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătită din materie neunsuroase. **Efectul se vede foarte lute și cu siguranță.** Scutit prin lege. Un borcan 50 fil. Prin postă se trimite numai 3 borcane cu 2-15 Cor. Pe lângă rambursă gratuit.

Mai mulți de o mie de medici renumiți recomandă și comandă pacienților lor

Balzambul reșesc

contra podagrei și a reumei, recunoscut mai bun medicament de întreaga lume.

O sticlă 2 cor. In provincie 2 cor. 50 fil. 3 sticle 6 cor. 65 fil. pe lângă rambursă gratuit. Medicament îngăduit de către ministrul de interne.

CREMA FÁY.

O mare bucurie poate fi pentru dame, că am inventat un medicament, unicul, ce nu-i stricăcios pentru pielea feței.

Știind că toate alifiile de pân'acum pentru înfrunșetarea feței sunt stricăcioasă, după multă străduință mi-a succes, se inventez un medicament nesticăcios. Nu conține mercuriu, prin urmare:

Crema Fáy e unica nesticăcioasă contra pistriurilor, jubriților și alte boale de piele.

Crema Fáy dealătură ori ce besicătură, peclugini și ori ce pată.

Crema Fáy face să dispară șărăciturile, fața pielei o face mai fină și mai curată.

Crema Fáy nu conține nici plumb nici mercuriu, și astfel nu e stricăcioasă.

Crema Fáy nu conține materii unsuroase, e în formă de spumă, cu miros plăcut și nu face să lucească fața.

Crema Fáy se poate folosi și ziua, deoarece nu conține unsoare și suplinește bine pudra.

Un borcan de CREMA FÁY 1 cor. Săpunul Crema Fáy, regele săpunurilor de toaletă: 1 cor.

Pudra Fáy întrebuințată cu crema cu tot redă feței o culoare frumoasă, purpurie. O cutie 1 cor.

Pentru sulemenirea feței corespund trei culori, de-șchisă nrul 8, roșie nrul 12 și roșie închis nrul 18, deci la comanda rog să vă provocați la numerii. Acestea alifiu sunt atât de naturale, încât ori cine le poate întrebuința fără se observa însă. — Uu borcan 4 cor.

Apă de pistui. Cel mai bun medicament pentru delaturarea a curătoare, și nu-i stricăcios. Prețul unei sticle 1 cor. 20 fil. Săpun de fiară pentru aceasta apă 80 fileri.

Medicament pentru vopsirea părului in culori blond, brunet și negru. Efect la moment. O singură vopsire e indeajuns, ca părul sau mustața o lună să aibă culoarea ce-o dorește. Nu inasprețe părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor., ce e de ajuns pe un an întreg.

Picturile Senega pentru piept. (Contra tusei și a astmei). — Jarna indeosebi pe vremea, când e noros mulți sufar dn tușă, respinare neregulată, astmă, nădușeală etc. Aceste boale il istoresc pe om in un grad, că de multeori abea poate să doarmă, asudă, are dureri de cap, spate. De toate acestea se poate mântui ușor, dacă întrebuințează **Picturile Senega pentru piept.** Prețul unei sticle 1 cor. 40 fil.

Blenorrhin este cel mai bun medicament pentru boale venerice atât la bărbați cât și la femei. In o săptămână deplină însănătoșare chiar și la morburile vechi. Mare discreție, pe din afară cu inscripție „Coloniale“. Prețul unei sticle cu cele necesare ce ajunge se vindecă pe femeu sau bărbat, 3 cor. 50 fil.

Pilule Resanguin, unicele medicament in caz de neregularitate periodică, la dureri ascunse și la răceli de acest soi. Inceată durerile, la moment redă sănătatea. — Un borcan 2 coroane.

Picături indiane pentru dinți alui NAGY. Freacănd ginginele cu ele, durerile de dinți provenite din ori ce cauză, necetează la moment. O sticlă 70 de fil.

FARMACIA GROSZ NAGY FERENCZ DEBRECZEN.

La toate comandele liferarea se face cu reintoarcerea poștei in întreaga țară.

P. I.
Avem onoare a anunța prea on. public și mult stimaților nostri mușterii, că din cauza măririi chiriei ne-am mutat prăvălia, care am avut-o mai mult de 25 de ani în Piața Andrássy nr. 20, în palatul Fischer Eliz.

In strada Jozsef főherczeg nr. 11.

casa MULLER (colț cu strada Karolina).

Din cauză, că avem un local închiriat cu mult mai ieftin ca cel de până acum suntem în plăcuta poziție de a servi pe on. noastră cliență cu prețuri și mai convenabile ca până acum.

Atragem atențiunea prea on. public asupra firmei noastre, asortată bogat cu toate cele de lipsă și il rugăm să ne onoreze cu vizita lui prețioasă și a ne însărcina cu binevoitoarele lui comande și semnām

cu cea mai mare stimă:

Kilényi C. és T-sa

»La plumbul vânăț« — József főhenczeg-ut nr 11.

Fluidul lui Kwizda

— Timbrul șerpelui. —

Fluidul turiștilor.

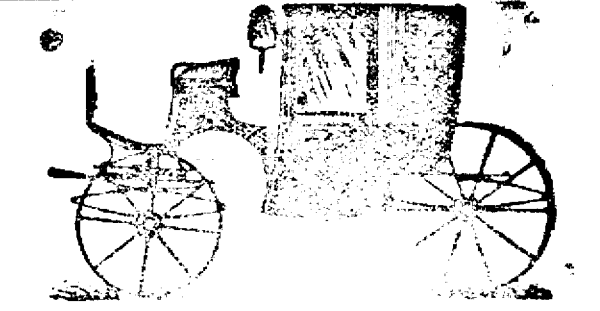
Să unge pielea cu acest fluid pentru întărirea vinelor și a mușchilor. Turiștii, bicicliștii și călăreții il întrebuințează pentru o-să înviora după drumuri îndelungate.

Prețul unei flacon || O jumătate de flacon
2 coroane. || 1 cor. 20 fil.

Ioh. Francisc Kwizda

urnislor curții ces. și imperiale și al curții princiaro bulgărești-
Farmacist, KORNEUBURG lângă Viena.

In mai multe expoziții premiat cu primele premii.

Nrul telef. 430.

Prma fabrică de căruță de pe câmpie Ifj. Hodács János

SZEGED Strada Kistisza nr. 4. (Urmarea str. Maros)

Magazin mare permament din diferite caruță noi domnești

Se pot căpăta pe lângă prețuri foarte avantajoase căruțe folosite, in schimb (phaltone cu acoperiș și fără acoperiș, sănii ect. ect. ... .. Catalog ilustrat în cînste și fără porto.

Veritabilul **ARDEIU** dulce a lui **BOKOR**

== e cel mai bun în lume ==

precum
tot felul de calități spre scopuri industriale și comerciale livrează

Bokor János, Szeged

proprietar de moară de ardeiu.

Export în întreaga lume.

TELEFON Nr. 87.

Schaefer Richard Géza

lăcătuș de edificii, canale și apeducte

Arad, Strada Batthyányi Nro. 17.

Pregătește din fier bine bătut: grilaje la fluviu,
— — trepte, balcoane, și pentru bănci. — —

Primește spre efectuare ori-ce forme de fer, acoperișuri și rame de ferestri, întărind prin fer ferestri și uși. Construcție de apeducte, eștoare fără miros, pisoare, lavortoare, scâlzi în orice formă și mărime. Aduce și face fântâni cu tragere spre orice scop. Atelier expert. Mare magazin de — — — tuburi de piatră smălțuită. — — —

TELEFON Nr. 87.

Fabrici de mașinării și plăci pentru
ciur; ed ficare de mori a lui

GRAEPEL HUGÓ

Budapest, V., Váci-ut 40—46.

Recomandă locomobilele sale originale cu vapor Marshall, cele mai noi fabricate propriu: ca mașini de trierat și mașini combinate pentru trieratul bucatelor și a trifoiului; singuratică mașinării de moară, asortiment complet pentru aranjarea morilor și triere economice.

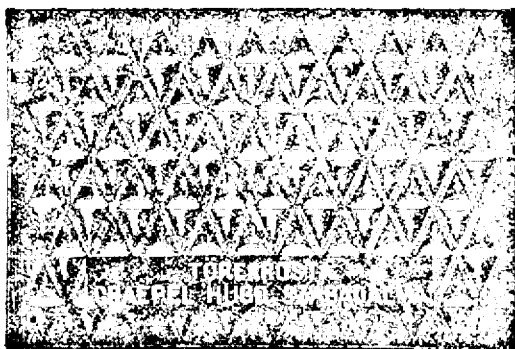
Ciur de ales
sămânță cu
brevetă a lui
Graepel

care s'a probat
cu cel mai
mare succes,

și din care
s'a spedit până acum circa **8000** bucăți.

Acest ciur îl trimite pe 14 zile de probă la ori care mașină de trierat, și-l primesc îndărăt, dacă nu va fi mai bun de cât ori-care altfel de ciur.

Catalog economic, descrierea ciurului, modele, precum și broșura cu mulțime de epistoale de mulțumiri și recunoștințe, se trimite gratis și franco.

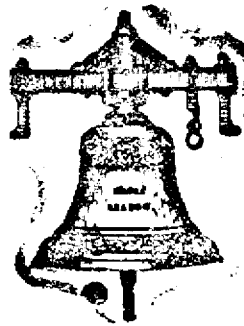
Frideric Hönig

Turnătorie, fabrică de clopote și metal,
arangeată pe motor de vapor.

Arad, strada Rákoczi Nr. 11-28.

S'a fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare
medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de platire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote, la turnarea unuia și aceluiași clopot tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% al greutatea metalului.

Recomandă tot-odată clopote de fer, ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin a căror întrebuințare clopotele se pot scuti de crepat și chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se clatine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o supra-solvire nelsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

Nu trebuie să comandați din Budapesta.

LIPP DEZSŐ

întreprindere de točilărie • **GYŐR** • strada Kazinczy nr. 18.

Mare magazin de briciuri englezești de cea mai bună calitate, briceaguri de Sollingen, foarfece pentru cusut, croșetat, unghie, croit, păr și barbă. Mașini pentru tunsul părului și bărbii. Mașini automate de ras cu siguranță etc.

Primește točilăria și ascuțirea tuturor obiectelor de mai sus pe lângă prețuri ieftine.

Pentru un nou brici garanță de un an!

Comande din provincie se primesc prompt și la moment.

Canforii și medici au favoruri.

Să pǎrtinim industria din patrie!

Prăvălia cea mai mare de cufere
din Seghedin este alui

Szegszárdi József în Szeged

Iskola-utca nr. 25, vis-à-vis de „Hungaria“.

Recomandă în atenția P. T. public din provincie cuferele sale de drum, portmoneurile de toaletă, portmoneuri pentru acte, advocați și pentru aparate propriu, în asortiment bogat, în deposit — asemenea recomandă țlitoarele sale de bastoane, de ploiere și de arme, cu prețurile cele mai moderate.

Comandele din provincie se execută punctual și repede.

Să pǎrtinim industria din patrie!

Serviciu solid — lucruri distinse.

Serviciu solid — prețuri moderate.

LIPCSEI KÁROLY

LĂCĂTUȘ DE EDIFICII ȘI MOBILE

Pregătitor de griloaje de sirmă, paturi și mobile de fier
Budapest, VII., str. Alsó Erdősor I.

Pregătește tot felul de plăci de oțal nesurăietoare, vase de vapor, apoi mobile de fier, dricale de sirmă, grilaj opinos de oțal, sirmă, ciururi, precum tot felul de lucruri ce cad în această branșă, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Prețurile dricurilor de sirmă: { cu ramă de fier bucata 11 cor.
" " " lemn " 7 "

In atențiunea comunelor bisericesti!

Pregătesc în timpul cel mai scurt posibil după comandare, în ori ce stil, edificii, decorări externe și interne, statue de biserică, de grădini și de salon, după modeluri sau turnare, morminte frumoase de piatră sau cement dela 50 cor. în sus, precum ori și ce se ține de sculptorie.

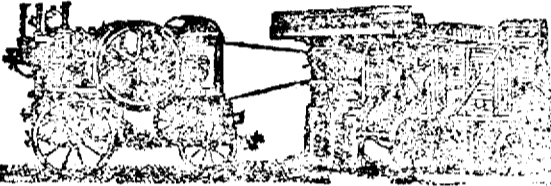
Osváth I. Antal, sculptor

Nyiregyháza, strada Kossuth nr. 51.

Gele mai bune provisiuni

de mașini de freierat din lume.

Deplină responsabilitate pentru excelența trierare.

Se pot folosi într-o casă acoperită cu paie și fără permisiunea autorităților.

fecte motoare cu benzin-petrolin sau oleu de minerale.

Kállay motortelepe Budapest, Nagymező-utca 43.

Numai în această colonie se pot găsi renumitele

motoare cu benzin, petrolin și oleu de minerale,

provăzute cu instrumente de stropire, ce se pot vedea, foarte acomodate pentru scopuri economice și industriale. Tot așa și provisiuni de treerat cu locomobile de benzin și cu electricitate.

Mare capacitate de muncă. — Prețuri ieftine. — Cele mai puține spese pe zi.

Cine voește să cumpere motoare ieftine de construcție admirabile să se îndrepteze cu încredere către această firmă de specialitate.

Ca să putem răspândi cât mai mult motoarele noastre primim în schimb mașini de vapor folosite.

Fii băgători de samă la adresa exactă

KÁLLAY motortelepe Budapest, Nagymező-utca 43
— Cataloge gratuit și franco. —

Distins cu 12 de premii

Recomandă pe lângă deplină responsabilitate și pe lângă prețurile cele mai avantajoase în rate anuale de 3—5 cele mai simple și cele mai perfecte

provisiuni de călcat cu motor

din motor, precum cele mai perfecte

Forte-pianuri și pianine vestite în toată lumea,

mechanică engleză, se capătă cu cele mai moderate prețuri recunoscută de cea mai bună măstru-pian din Viena la firma

Reményi Mihály

liferantul de muzicalii la academia reg. în Budapesta, strada Király nr. 58

lângă „Academia ungurească de muzică”, care acum se edifică.

Reperaturi și stimulări de pian execută pentru capitală și provincă numai prin cei mai experți și desteri măestri și pe lângă garanță cu prețurile cele mai moderate.

Forte-pianuri vechi și folosite le schimbă cu noi.

Mare deposit de harmonii europene și americane.

— Prospece gratis și franco. —

Staffner Sebestyén atelier de gravură

Oroszlán-u. 13. SZEGED Kárász-u. 14. sz.

EXTRAORDINAR! Gravuri artistice în oroloage, monograme, couve și embleme din aur și argint. Efectuirea monogramelor, emblemelor și a lucrurilor de Damasc, în mod prompt și artistic, în aur, argint, și preste tot în orice metal, după planurile și desemnurile cele mai noi. Cliché de metal și lemn. Modele necesare pentru forme. Sigile și peceți din oțel și aramă roșie. Inscricții pe uși și mașini. Primesc spre efectuire modele de aramă roșie și umplute, precum și alte gravuri în sticle, os de elefant, scoică, etc. și le și lucru în modul cel mai artistic.

Serviciu conștiințios și prețuri ieftine!

Un băiat care știe vorbi românește se primește de învățacel.

Dacă voești să fii frumoasă

să folosești

crema de lacrimoară a lui Vasváry ce are efect mare și sigur.

Nu conține materie usuroasă, e compus din alifii inviolabile. Se poate folosi și ziua! Face să dispară petele, urmele de vărsat, creșele, arsura de soare și tot felul de morburii de piele.

Face fața albă și curată.

1 borcan de cremă lacrimoară 1 cor.
Prav de păr de lacrimă, cutia 1-20 ..
Sapun de lacrimoară, bucata — 70 ..

Se capătă în farmacia lui

VASVÁRY ELEMÉR
In Hódmezővásárhely.

Toată imitarea sau reproducerea va fi pedepsită.

Unciul veritabil e Balzamu Thierry

provăzut cu marca „Călugărița verde“ sub scutul legii
Cel mai vestit și neîntrecut medicament contra pertur
bațiunilor de mistuire, sgârçiri de stomac, colică, ca-
thar, dureri de pept, influență etc. Se capătă în 12 sticle
mici, sau în 6 duble, ori în una mare deosebită provă-
zută cu încuietorea patentată. Prețul 5 cor. cu porto.

Unsoare Centifona Thierry recunoscută ca „non plus ultra“
contra rănilor vechi, aprinderi, vătămări, răniri, precum
și tot felul de umflături. 2 borcane cu 3 cor. 60 fl. cu porto.
Banii se trimit înainte ori se ridică prin rambursă.

Apotheca Thierry în Pregreda lângă izvorul mineral
de apă acra ROHITS.

Broșuri cu mai multe mii de mulțumiri se trimit gratis și franco.

Depozite în următoarele apothece: în Budapesta la TÖROK JÓZSEF și
EGGER LEO și în Arad la FÖLDES KELEMEN și la HAJOS ARPAD

Cel mai bun și mai ieftin asortiment pentru pro-
curarea ornamentelor bisericesti, pentru toate biseri-
cele greco-or. române și sârbești, și anume:

odăjdii colorate și negre, ac-
dereminte prapori mari, steaguri
pentru biserici, candelă, cruci,
baldachin, ripide, icoane sfinte,
icoane ruse și de tot felul, icoane
istorice etc. etc.

În atelierul meu pregătose cel
mai bogat iconostas și morminte
sfinte pe lângă prețurile cele
mai avantajoase.

Cele mai moderne pălări pretești.

Haine pentru dnii preoți, brăue și camilafce. Pregătose bine și prompt
veșminte pretești, căci am un croitor foarte isteț. La dorință dau
detaluri și tot felul de modele. Asigur cumpărătorii mei, că vor fi
serviți în modul cel mai bun, căci am numai materia de prima calit-
tate și cea mai bună; dar vând mai ieftin ca ori unde în alt loc
Comandă esecut momentan în modul cel mai prompt și mai conștientos.

Catalog ilustrat trimit gratuit.

Cerând comande abundante, rămân cu stimă

Nicola Ivkovic, Ujvidék
strada Duna, casa proprie.

Prima Lugojană fabrică de cement și betonizare, întreprindere pentru edificări.

Fabrică în drumul Buziașului
în fața casei de vamă.

KNOTT JOZSEF

Cancelaria de zidire:
Telefon-nr. 119.

În fabrica mea sunt aplicați numai indivizii cei mai buni de lucru din capitală și mă rog, că precum până aci, așa și de aci înainte să fiu
cercetat cu toată încrederea.

Primesc toate lucrurile aparținătoare acestei branșe și susțin o magazină bogată de cement pentru țevii, sirme, trepte de piatră, vâale,
petrii la hotare, sămănătoare, fundamente la cuptoare, cruci la morminte. — Primesc mai departe edificare și betonizare de poduri mai
mari și mai mici, conduceri de apă, vaduri, podimentare de teras, provederea pe din jos a păreților cu table de mozaic, precum și
cu table de cement în diferite colori.

Vinderea în mare și mic a cementului de Portland și România.

Pentru pregătirea și calitatea celor aici înșirate primesc și oferesc garanție.

La dorință servesc bucuros cu planuri și pliniminare de spese.

Nouă mină de marmoră.

Am onoare a aduce la prelabila cunoștință a o
public din loc și provincie, că

în Arad, strada Wesselényi No. 1.

am sortat corespunzător împrejurărilor de azi o

mină de marmoră

unde primesc spre efectuare ori-ce lucru aparținător industriei
de marmoră, precum: Mobile de marmoră, întocmiri de scări
și scaune pentru măcelărie, întărirea păreților prin mar-
moră, marmoră pentru mese, etc. etc. etc., în cea mai bună
calitate și în ori-ce culoare. Preț moderat, serviciu prompt.

Cu stimă: **Binda Angelo.**

FONDATĂ LA 1900.

NAGY PÁL Pictor, vopsitor de pri-
mul rang în SZEGED.

PRIMEȘTE: Pictare și măltuire de biserici,
castele, edificii corăspunzător cerințelor
moderne în execuție artistică.
Table de prăvălii pregătesc în exe-
cuția cea mai bună și ieftină pe lângă răs-
pundere de 5 ani. — Planuri fac gratuit.

Cu stimă:

NAGY PÁL.

TELEFON 238.

TELEFON 238.

Paltoane pentru dame după moda cea mai nouă.

Cojoace pentru femei

Paltoane pentru fete

în prețuri foarte scăzute.

Radó Gyula,

MAGAZIN de HAINE pentru FEMEI.

vis-à-vis cu biserica Minorităților.

Pe durata sezonului
de Toamnă.

Fischer Simon

ARAD,
Szabadság-tér
nr. 12

Mare prăvălie de rufe.

Intre măcelarii Glück și Koch

Catalog de prețuri senzațional de ieftine.

Pentru copii clasă separată.

Cravate pentru copii!

Cravate de spălat (ciucur)	10 cruceri.
" " " regatta	15 cr.
" " " mătasă	25 "
" " " regatta	25 "
" " " plastron	29 "

Cămăși pentru copii!

Cămăși caicute albe	95 cr.
" din șifon veritabil	1.05 "
" " " cu piept moale	1.25 "
" de tot fine	1.45 "
Gulere și mangette de calitate foarte bună	

Pălării pentru copii!

Pălării de toamnă	75 cr.
" negre și colorate	98 "
" mai fine	1.25 "
" elegante	1.35 "
" cu căptușală de mătasă	1.50 "

Căciuli pentru copii!

Căciuli de sport din pânură coțcată	35 cr.
" " " " " vinată	50 "
" " " " " cheviot	65 "
" de matroz din materie vinată și roșie	75 "
" din mătasă	1.15 "

Ploiere pentru copii!

Ploier din croise	95 cr.
" " clott	1.15 "
" " canelab	1.45 "
" " șerge	1.60 "
" " mătasă	1.75 "

Batiste pentru copii!

Batiste ilustrate	05 cr.
" din șifon alb	08 "
" " pânză	11 "
" " " mai fină	14 "
" " batist color at	15 "

Chiozșane (tașcă) de școală!

Ghiozșane din pânză cernită	35 cr.
" colorate cu chipuri	45 "
" din pânză scutită de apă	50 "
" " materie bună trainică	60 "
" " piele	75—1.50 "

Giorapi pentru copii cu patentă, făcuți de robii!

Giorapi cu preți după mărime	
" patent de calitate bună	12—27 cr.
" " " diamant negru	19—38 "
" " " cu călcăi dublu	27—45 "
" " de cea mai bună calitate	32—57 "

Deosebiți articlii pentru copii!

Nadrage cu țituri de gummi	19—35 cr.
Briceag cu plesile de os alb și șur	20—30 "
Perii pentru dinți	10—25 "
Portmonen de bani din piele	10—50 "
Calamare de buzunar patent	25—50 "

Clasa modei de bărbați. Catalog ieftin!

Rufe albe bărbătești!

Cămăși colorate cu pept moale	1.15 cr.
" din șifon cu pept piquet	1.35 "
" " sephir englez colorate	1.45 "
" de tot fine cu asept damast	1.65 "
" speciale vârgate drapa	1.75 "

Pălării bărbătești noutăți!

Pălării barb. de calitate bună	1.25 cr.
" " " " mai sigură	1.50 "
" " colorate și negre, formă nouă	1.75 "
" " elegante, fină de lână	2— "
" " cele mai fine de iepure	2.50 "

Ploiere pentru bărbați!

Ploiere de croise	11.15 cr.
" bune din clott	1.35 "
" trainice din canela	50 "
" din mătasă gloria	1.75 "
" " " fină	1.95 "

Năframe pentru bărbați în deposit uriaș!

Năframi de batistă frumoase	11 cr.
" " regatta	19 "
" " mătasă	25 "
" " " regatta admirabile	35 "
" din " curată	50 "

Diferiți articli de modă pentru bărbați!

Mare asortiment de batiste, bucata	19—25 cr.
Țitoare de nadrage de cal. bună	35—50 "
Legătoare de cioapi " " "	39—50 "
Mulțime de nasturi pentru magnette	25—50 "
Ismene de köpper, calitate bună	95 "

Giorapi bărbătești!

Giorapi de macco culoare naturală	19 cr.
" colorați și negri, părechia	25 "
" vargați de modă	29 "
" special, de cel mai nou model	35 "
" din ață curată	45 "

Clasa modei pentru dame.

Rufe albe femeiești!

Cămăși fem. din șifon, decorate cu broderie	85 cr.
" de madipul cu broderie minunată	1.15 "
" din pânză fină brodată cu mâna	1.50 "
" " batist franc. colorate	1.75 "
" " pânză de rumburg ptr trousseau	2.00 "

Diferiți articli de modă pentru femei!

Ploiere pentru dame	1.75 cr.
Brăue de mătasă negre și în color	50—95 "
" " " cu gummi " " "	95—1.50 "
Giantă de piele mai nouă	45—1.90 "
Cravate de mătasă și gulere.	

Giorapi pentru femei!

Giorapi legați negri și în colorii părechia	35 cr.
" după cea mai nouă modă cu vargi	39 "
" din ață curată	50 "
" " flor negru	65 "
" " " de tot fin	95 "

Nou! Nou!
MOD DE VINDECARE!

Efect neintrecut la vindecarea redicolă a

NERVILOR, MORBURILOR SEXUALE

de piele, de sânge, siphilis, ananizare, dispoziții de slăbire, impotetina în urma rezultatelor grabnice și radicale solvirea honorariului pentru vindecare se plătesc numai după vindecare. Medicamente după modelul primelor institute de vindecare.

Budapest, VI., Teréz-körút nr. 44 (I. etagiu)

Dr. Mitzger Tivadar.

Sub conducerea proprie — toată ziua deschis.
— pistoalelor trimise dă răspundere gratuit. —

ÎN ATENȚIUNEA CINULUI PREOTĂSC!

Am onoare a recomanda nimeni meu

croitorie pentru de haine preotești

precum: reverenzi, cimade, paltoane, camilafcă și capișon. În magazinul m-u țin numai stofă de calitate primă. Pun mare pond pe forma esterioră ca să câștig plăcerea onoratei preoțimi, care mă va onora cu comanda.

Varga János succesor MUTS JÁNOS

croitor de reverenzi și vestminte preotești
în Budapesta, IV., Váci-utca nr. 70.

AVIS!

Avem onoare a aduce la cunoștință dinstinsului public din Arad și provincie, că mi-am aranjat perfect afacerile și pot continua cu toate puterile

meseria mea de zidărie

deoarece în decursul celor 22 de ani activitatea de sine stătătoare, lucrările mele au fost primite cu mulțumire și satisfacție — mi iau libertatea a solicita și mai departe protecția On. public — asig. dinainte că și de aci înainte mă voi nisui să săvârșesc ori ce lucrare de zidire ce mi-se încrede, cu aceeași soliditate și conștiințiositate.

Iau întreprindere ori-ce zidiri noi în ori-ce formă, moidficări și reparații după planul și prețul stabilit. Mi-am deschis cancelaria în Str. Leiningen 11 și rog pe On. public să mă protejeze.

Cu stimă: **Weszely J. Pál, tâmplar.**

Szabó József

măstru arhitect-zidar

Cancelaria: **ARAD, Vécsey-utca 6a.**

Primește spre efectuare tot felul de lucruri ce aparțin specialității arhitecturii.

Planuri după stilul cel mai modern. La dorință pregătește și preliminar de spese.

Servește cu deslușiri la tot felul de afaceri aparținătoare ramului de arhitectură.

Schițe de planuri pregătește gratuit.

Cu stimă: **Szabó József,**
arhitect-zidar.

Institut de vindecare și creștere pentru epileptici

la băile dela **BALF.**

Aranjat pentru 200 bărbați și femei bolnave, pe baza ordinului ministrului de interne Nr. 56,445/1903 și din 17 Iunie 1903. Prețul de îngrijire: **clasa I pe an 1600 cor., clasa II pe an 1000 cor., clasa III pe an 600 cor.** Afară de aceste clase se mai pot primi bolnavi săraci, însă pe sarcina fondului regnicolar pentru îngrijirea bolnavilor. Pentru primire în forma aceasta însă fiecare bolnav are a-se însinua separat prin rugare, pe baza ord. ministr. de interne de dtto 28 Octomvre 1903 Nr. 97,221/IVa. Cu îngrijirea bolnavilor sunt concretuate maicile ordinului Franciscan din Buda. Cu prospecte și alte deslușiri servește **Dr Wosinski István**, propr.-director al băilor Balf. Poșta, tren, telefon loco.

Dela 1 Noiembrie **Prăvălie de geamantane, am mutat în piața ANDRÁSSY Nr. 22. pielărie de artă, șea și curele.**

LIFERANTUL ARMATEI COMUNE C. R.

Recomand în atențiunea binevoitoare a onoraților me cumpărători

cercetarea prăvăliei mele de geamantane, pielărie de artă, șea și curele

aranjată după modelul celor din capitală conform rece-riștelor moderne

în **Arad, piața Andrassy 22.**

Magazin de tot felul de geamantane și pielărie de artă, hamuri pentru cai de rând și cai de călărit, instrumente pentru grajduri și pentru îngrijirea cailor, articole de călărit și sport. Toate cele necesare la o șea ostjerească sau domnească.

Comandele se efectuează pe lângă răspundere, prompt și prețuri ieftine.

Probați să vă convingeți!

Ori ce renovare ce se ține de această branșă se efectuește imediat pe lângă prețuri moderate.

Cu stimă: **Bérczi Pál, — ARAD, —**
piața
ANDRASSY 22.

CONSTANTIN DOBRIN

institut de vopsire și chimie

Lugoș, strada Nedelco nr. 65.

Vopsire și curățire chimică. Tot felul de haine bărbăești, femești și de copii, proderie de mătasă, uniforme, covoare de pat și masă, tapeturi, dantele, haine de batist și pique etc.

Garnitură de mobile și tapeturi. La dorință se curățesc la casă.

Specialitate: Paltoane de piele, mănuși glacé vopsite negru.

haine de doliu se vopsesc negru în 24 de ore.

Perdele se vopsesc și curățesc foarte ieftin.

Telefon-nr. 469.

Telegr.-adr.: „Grüner-Varga“

Grüner & Varga Szeged

Cheque-cont la Posta Ungară 16.308, la cea Austriacă 99.403. -- Giro-cont la Banca Anstro-Ung.

Manufactura de cânepă, în și justă.

Tot felul de ștreanguri de cânepă, - ștreanguri de sârmă, - Gurtuni, - vadră din cânepă, - ață de țesut (sfoară), - cânepă și călți, - Dresni-saci, poneve, pânză jută pentru pachetare. Articoli pentru economii: ștreanguri pentru căruțe, mreją de acoperit caii, hamace (pat).

SPECIALITATE: Mrege, leagăn pentru copii, legături pentru snopi.

INTEVERIAT
LA 1883

Dipl. de onoare
Lovrin 1902 —
Medalia de aur
Timișoara 1891.

Telefon pen-
tru comitat și
oraș nr. 498.

Szubotha

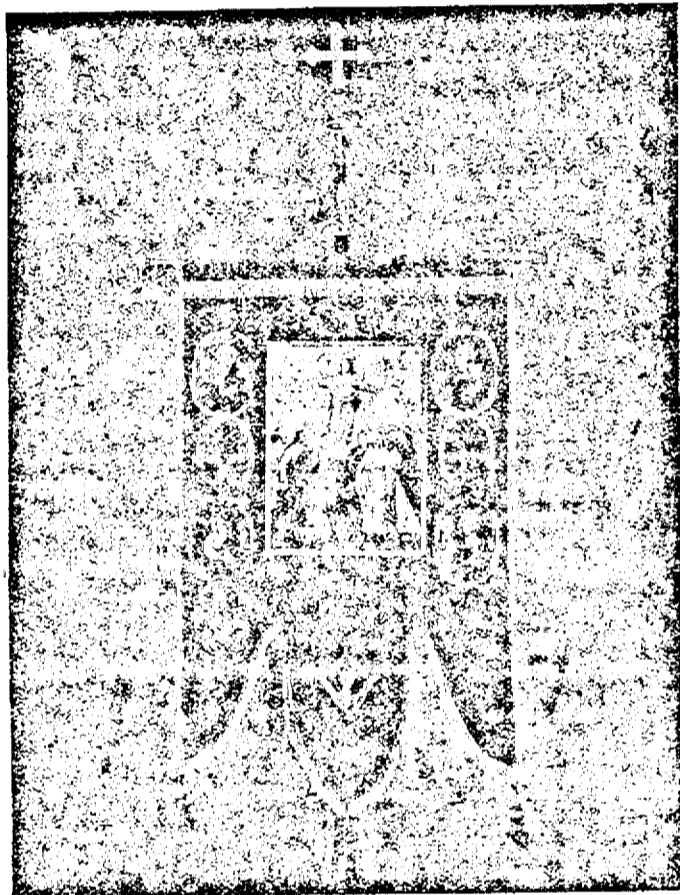
Sándor

pregătitor de
odăjdii și adju-
turi bisericesti

croitorul
teolog epis-
copedi din
Cenađ, lifer-
antul Excel-
Sale episcop
Dessewffy
din Cenađ.

TIMIȘOARA-
CETATE

în teologie.

Recomandă magazinul său bogat în atenținea binevoitoare atât a protime cât și a acelor, cari voesc se cumpere pentru bisericii capele, sau societăți de înmormântare

odăjdii, steaguri, cruci statue sau altfel de ajustări bisericesti

tot astfel marele său asortiment pentru materiale necesare la formarea adjustărilor bisericesti.

Pentru liferările mele iau răspunderea. — Servesc bucuros cu catalog bogat ilustrat.

TELEFON 81-31.

Beitz János

strugărie și fabrică de cheiu și bile de fildeș pentru biliard

VII., str. Akác nr. 52 **BUDAPEST** VII., str. Akác nr. 52

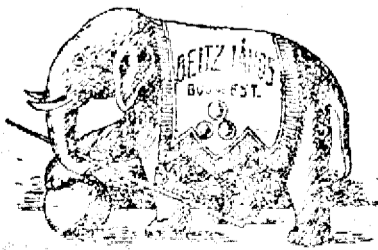
Bile de fildeș pentru biliard, cheiuri, domino, șac, piele veritabilă franceză pentru cheiu, creță verde și vinată pentru cheiu tot felul de provisioni pentru fumat, bile „LIGNUM SANCTUM“, mare asortiment de păjuși de lemn de carpin și corin

În magazin se pot găsi cheiuri întrebuințate și bile de biliard.

Bile întrebuințate se cumpără pe lingă prețuri bune și se schimbă.

Plinză cea mai fină de Kamgara și Tuffel pentru masă de biliard se poate găsi ori și cind în magazinul meu.

Modele gratuit.

Riedl Ödön

fabricant de pieptene

mare magazin de pieptene

precum

articoli de pieptene

de tot soiul pentru optici,

sponghie, săpunuri

și mare asortiment de articoli de toaletă.

Dregeri se primesc și se cumpără în prețurile cele mai ieftine.

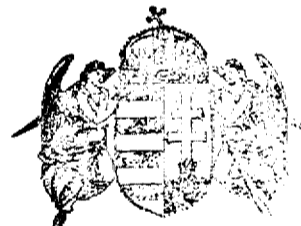
LOCALITATEA:

Arad, József főherczeg-ut nrul 9.

Casa contelui Porcia.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

**TURNĂTORIA
DE CLOPOTE**

Fabrica de
scaune de fer
pentru clo-
pote -- alui

ANTONIU NOVOTNY

TIMIȘOARA-FABRIC

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe garanție de mai mulți ani provăzute cu adjustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte îndată ce clopotele sunt bătute de o lătură fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate **CLOPOTELE GĂURITE**

de dînsul inventate, și premiate în mai multe rinduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adînc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă apoi pentru facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător — pentru preadjustarea clopotelor vechi cu adjustare de fer bătut ca și spre turnarea de toace de metal. — Preț-curanturi ilustrate gratis.

